

การส่งเสริมการใช้มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
ระดับพื้นที่

โดย

นางสาว ศิริวรรณ อรุณทิพย์ไพฑูรย์

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ
สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ
กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

ปี พ.ศ. ๒๕๕๗

บทคัดย่อ

การศึกษาเรื่องการส่งเสริมการใช้มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุเพื่อพัฒนาคุณภาพผู้สูงอายุในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ ในการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ระหว่างปี พ.ศ. 2551-2556 โดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลจากเอกสาร รายงานผลการดำเนินงาน และจากประสบการณ์ตรงของผู้ศึกษาที่ได้มีส่วนร่วมในกระบวนการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้มีการนำไปปฏิบัติ

มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ผู้สูงอายุเป็นเป้าหมายการดำเนินงานที่จะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ซึ่งคณะที่ปรึกษาจากมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ได้ดำเนินการศึกษาและจัดทำให้แก่สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ เมื่อปี พ.ศ. 2548 โดยประกอบไปด้วย 4 ข้อกำหนด 10 องค์ประกอบ และ 12 ตัวชี้วัด รวมทั้งเกณฑ์ร้อยละ ในการวัดมาตรฐาน ฯ ต่อมาในปี พ.ศ.2551 สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้จัดทำแบบสอบถามขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการวัดคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุดังกล่าว และได้นำแบบสอบถามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปนำร่องปฏิบัติโดยการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุที่เทศบาลตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง พร้อมกับได้มีการจัดทำกระบวนการหรือขั้นตอนต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นแนวปฏิบัติในการดำเนินการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ ซึ่งการสำรวจข้อมูลมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลเขาชัยสน ได้รับความสนับสนุนเป็นอย่างดีจากแกนนำชมรมผู้สูงอายุ ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในระดับพื้นที่ โดยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ให้งบประมาณสนับสนุนสำหรับการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ ซึ่งผลจากการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในครั้งนั้น ทำให้เทศบาลเขาชัยสนและชมรมผู้สูงอายุมีข้อมูลผู้สูงอายุที่เป็นปัจจุบัน และสามารถนำมาใช้ประโยชน์ในการวางแผน กำหนดโครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ อีกทั้งผู้เกี่ยวข้องและหน่วยงานในพื้นที่เกิดการเรียนรู้การดำเนินงานร่วมกันในทุกขั้นตอน

ในปี พ.ศ.2552-2556 สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ขยายผลการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอีกจำนวน 63 แห่ง กระจายอยู่ในทุกภาค โดยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้สนับสนุนคู่มือมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุฉบับพกพา เข้าใจง่าย และให้การสนับสนุนงบประมาณในการสำรวจข้อมูล (ในระหว่างปี พ.ศ.2554-2556 สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมสำหรับจัดทำโครงการ และกิจกรรมสำหรับ

ผู้สูงอายุ นอกเหนือจากงบประมาณในการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ) ซึ่งตลอดกระบวนการดำเนินงาน สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานที่เลี้ยงดูโดยให้คำปรึกษา แนะนำ และร่วมคิด ร่วมแก้ไขปัญหา รวมทั้งร่วมอำนวยความสะดวกเพื่อให้การสำรวจข้อมูลมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ สำเร็จ ลุล่วงไปได้ด้วยดี ทำให้ทุกพื้นที่ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ร่วมดำเนินการมีข้อมูลผู้สูงอายุที่เป็น ปัจจุบัน อีกทั้งยังทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ รวมทั้งข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทำให้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้ข้อมูลผู้สูงอายุจากการสำรวจในการวางแผนเสนอโครงการและ กิจกรรมของที่มีความสอดคล้องและตรงกับปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ

นอกจากนี้ในแต่ละปีของการดำเนินโครงการส่งเสริมการใช้มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุใน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ ได้จัดให้มีการประชุมเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสรุปผลการดำเนินงานและสะท้อนบทเรียนที่ได้รับจากการนำ มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปดำเนินการ รวมทั้งได้มีการนำข้อคิดเห็นจากการประชุมไปพิจารณาปรับปรุง เอกสาร คู่มือมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุจำนวน 2 ครั้ง ในปี พ.ศ.2554 และ พ.ศ.2556 ตามลำดับ

กล่าวได้ว่า การดำเนินงานในการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติเพื่อพัฒนาคุณภาพ ชีวิตผู้สูงอายุในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ผ่านมา ได้สร้างกระบวนการในการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning & Sharing) ระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการดำเนินงาน (Stakeholders) อาทิ บุคลากร เจ้าหน้าที่ ทั้งจากสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเครือข่ายด้าน ผู้สูงอายุ รวมทั้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ขณะเดียวกันได้สร้างการมีส่วนร่วม (Participation) อย่าง ใกล้ชิดในการทำงานร่วมกันระหว่างเจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แกนนำและสมาชิกองค์กร เครือข่ายผู้สูงอายุ อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ และอาสาสมัครสาธารณสุข ฯลฯ ซึ่งส่งผลให้ทุกพื้นที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ร่วมดำเนินการทั้ง 64 แห่ง มีข้อมูลผู้สูงอายุเชิงประจักษ์ที่เป็นปัจจุบัน(Evidence Base) เพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน เสนอโครงการและกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงของ ปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ ซึ่งย่อมนำไปสู่การยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้ อย่างแท้จริง

สารบัญ

บทคัดย่อ.....	-ก-
บทที่ 1 บทนำ.....	7
ความเป็นมา.....	1
เกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ผู้สูงอายุ.....	2
การอธิบายความหมายศัพท์ในมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ.....	3
การนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ.....	5
วัตถุประสงค์ของการศึกษา.....	5
ขอบเขตของการศึกษา.....	6
วิธีการศึกษา.....	6
ผลที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
บทที่ 2 แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง.....	7
1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550.....	7
2. ปฎิญาผู้สูงอายุไทย (พ.ศ.2542).....	9
3. แผนผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2525 – 2544).....	11
4. นโยบายและมาตรการผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2535 – 2554).....	11
5. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552.....	12
6. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553.....	13
7. สรุปกรอบแนวคิดที่คณะที่ปรึกษาฯ ใช้ในการสร้างมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและ คุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ.....	18
บทที่ 3 การนำมาตรฐานส่งเสริมและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ.....	19
3.1 แบบสำรวจ : เครื่องมือในการค้นหาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ.....	19
แบบสำรวจมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ผู้สูงอายุ.....	20
3.2 กระบวนการในการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุสู่การ ปฏิบัติในระดับพื้นที่.....	21

3.3	จากกริเริ่ม.....สู่การขยายพื้นที่.....	24
3.4	สรุปข้อมูลผู้สูงอายุใน 64 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ	26
3.5	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ : วิเคราะห์บทบาท.....	27
3.6	จากประชุมสรุปผลสู่การปรับปรุงเพื่อพัฒนา.....	30
	การปรับเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ ปี พ.ศ.2556..	32
	แบบสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (ปรับปรุง ปี พ.ศ.2556) ตามมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ.....	34
บทที่ 4	สรุปบทเรียนและข้อเสนอแนะ.....	38
1.	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : เสริมศักยภาพการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ.....	38
2.	ผู้สูงอายุ : ได้รับความดูแล.....	39
3.	เพิ่มขีดความสามารถองค์กรเครือข่ายในการดำเนินงานผู้สูงอายุ.....	39
	บทวิเคราะห์	39
	ข้อเสนอแนะ.....	40
	บทสรุป.....	41
	บรรณานุกรม	42
	ภาคผนวก	51
	สรุปข้อมูลสถานการณ์ผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุใน 64 พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	52

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ (สท.) กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นหน่วยงานหลักของภาครัฐ ที่มีบทบาทและพันธกิจในการดำเนินงานเชิงนโยบายเพื่อการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตกลุ่มเป้าหมาย ที่ประกอบด้วยเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส และผู้สูงอายุ โดยมีสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ (สทส.) เป็นหน่วยงานในสังกัดที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวกับกลุ่มผู้สูงอายุโดยตรง โดยมีบทบาทและความรับผิดชอบในการส่งเสริมศักยภาพ ค้ำครองและพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมั่นคง และมีคุณภาพชีวิตที่ดี

มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ เป็นเป้าหมายที่จะสะท้อนให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามความเป็นจริง องค์กรความรู้และการศึกษาเรื่องเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพชีวิตของกลุ่มผู้สูงอายุเป็นประเด็นใหม่ที่ยังไม่มีรายงานการศึกษาและไม่มีการวิจัยมาก่อน ด้วยเหตุผลดังกล่าว ในปี พ.ศ. 2548 สท. จึงได้มอบหมายให้คณะที่ปรึกษาจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ดำเนินการศึกษาเรื่อง “การสร้างและพัฒนามาตรฐานเกณฑ์และตัวชี้วัดการพัฒนาเด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ” (ในขณะนั้นคนพิการ ยังเป็นกลุ่มเป้าหมายที่อยู่ในความรับผิดชอบของ สท.) โดยมีวิธีการศึกษาจากเอกสาร การศึกษากลุ่มเป้าหมายในระดับพื้นที่ การประชุมเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นจากนักวิชาการ ผู้ทรงคุณวุฒิ และผู้เชี่ยวชาญในแต่ละกลุ่มเป้าหมาย รวมทั้งบุคลากรเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานของ สท. โดยคณะที่ปรึกษาได้มีการแบ่งการศึกษามาตรฐานฯ เป็นรายกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งประกอบด้วย เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ

สำหรับการจัดทำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ นั้น คณะที่ปรึกษาได้มีการแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็นและร่วมปรึกษาหารือกับผู้ปฏิบัติงานของ สทส. อย่างใกล้ชิด รวมทั้งได้มีการจัดการประชุมเชิงปฏิบัติการขึ้นเพื่อรับฟังข้อคิดเห็นต่อมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุที่คณะที่ปรึกษาได้จัดทำขึ้น โดยมีผู้เข้าร่วมการประชุมประกอบด้วย ผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ นักวิชาการ และผู้ทรงคุณวุฒิ องค์กรภาคีเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

ผลสรุปของการจัดทำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุประกอบด้วยข้อกำหนดจำนวน 4 ข้อ องค์กรประกอบจำนวน 10 องค์กรประกอบ ตัวชี้วัดจำนวน

12 ตัวชี้วัด และใช้เกณฑ์ร้อยละในการวัดมาตรฐานผู้สูงอายุ โดยมีรายละเอียดดังนี้ (สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ : 2550)

เกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)
1. ด้านความ มั่นคงในชีวิต	1. สุขภาพ	1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพ ทั่วไปประจำปี	60
		2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและ รักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90
	2. ครอบครัวยุติธรรมและ การอยู่อาศัย	3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัว หรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80
	3. ความปลอดภัยใน ชีวิตและทรัพย์สิน	4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบ หรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100
2. ด้านการศึกษา	4. การศึกษาและ การเรียนรู้	5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาอบรม เรียนรู้ตามความสนใจความถนัดหรือความต้องการ	70
	5. การเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร	6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80
3. ด้านเศรษฐกิจ	6. การมีงานทำและ รายได้	7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับ ค่าใช้จ่ายของตนเอง	70
		8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและ มีงานทำ	60
	7. การมีหลักประกัน ด้านการออม	9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตาม ศาสนาที่ตนนับถือ	60
4. ด้านสังคม	8. การปฏิบัติ ศาสนกิจ	10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจ ตามศาสนาที่ตนนับถือ	70

9. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม	11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80
10. การเป็นที่พึ่งทางจิตใจให้กับคนวัยอื่น	12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญา/องค์ความรู้ หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90

การอธิบายความหมายศัพท์ในมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ

๑. ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไปและมีสัญชาติไทย
๒. มาตรฐาน หมายถึง ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องกับคุณลักษณะ คุณภาพที่พึงประสงค์ ซึ่งเห็นพ้องต้องกันและได้รับการยอมรับให้เป็นหลักเกณฑ์ หรือแนวทางในการเทียบเคียงผลลัพธ์ของการดำเนินงานต่อกลุ่มเป้าหมายสำหรับใช้กำหนดในการส่งเสริม กำกับ ประเมิน และตรวจสอบการปฏิบัติงาน
๓. ข้อกำหนด หมายถึง ข้อความที่ระบุถึงเรื่องหรือสิ่งที่ต้องปฏิบัติ
๔. ตัวชี้วัด หมายถึง ข้อความที่กำหนดขึ้นให้มีความสอดคล้องในเชิงเนื้อหา กับมาตรฐาน และสามารถที่จะวัดหรือสะท้อนสิ่งที่ต้องการทราบได้อย่างเป็นรูปธรรม
๕. เกณฑ์ หมายถึง ตัวเลขเป้าหมายที่เป็นจำนวน ร้อยละ หรือค่าเฉลี่ย ซึ่งใช้ในการประเมินว่าตัวชี้วัดหนึ่ง ๆ อยู่ในระดับสูงหรือต่ำกว่าเกณฑ์ที่กำหนด
๖. หน่วยงาน หมายถึง องค์กรภาครัฐ/ภาคเอกชน เครือข่าย ชมรมที่ดำเนินการหรือจัดกิจกรรมในการส่งเสริม ค้ำครองผู้สูงอายุ
๗. มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ หมายถึง ข้อกำหนดที่ทำให้ผู้สูงอายุได้รับการปกป้อง ดูแล และมีหลักประกันในสวัสดิภาพทั้งทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงความยุติธรรมทางสังคมในการพัฒนาความสามารถและทักษะด้านต่าง ๆ อย่างสูงสุดเพื่อให้พึ่งพาตนเองได้ดำเนินชีวิตอย่างเหมาะสม มีส่วนร่วมในชีวิตครอบครัว ชุมชน และสังคม ตลอดจนได้รับความช่วยเหลือไม่ถูกแสวงหาผลประโยชน์ทุกรูปแบบ ในที่นี้หมายถึง ข้อกำหนด 4 ด้าน ได้แก่
 - 7.1 ข้อกำหนดด้านความมั่นคงในชีวิต หมายถึง ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมสวัสดิภาพด้านสุขภาพ การใช้ชีวิตอยู่ในครอบครัว การมีที่อยู่อาศัยมั่นคง และผู้สูงอายุมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

7.1.1 การตรวจสุขภาพประจำปี หมายถึง การตรวจร่างกายทั่วไปโดยแพทย์ พยาบาลเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลหรือสถานอนามัย เช่น การตรวจปัสสาวะและอุจจาระ การตรวจภายในและมะเร็งปากมดลูก (เฉพาะสตรี) การตรวจเบาหวาน การตรวจหาไขมันในเลือด การวัดความดันโลหิต การทำหน้าที่ของไต ตับและกรดยูริก (โรคเกาส์) เป็นต้น

7.1.2 การดูแลรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย หมายถึง การได้รับการช่วยเหลือจากญาติ คนใกล้ชิดในยามป่วยไข้ เช่น พาไปพบแพทย์ จัดหายาให้รับประทาน เป็นต้น

7.1.3 การอยู่ในบ้านหลังเดียว/บริเวณเดียวกันกับลูกหลาน หมายถึง การพักอาศัยในบ้านหรือละแวกใกล้เคียงที่บุตรหลานสามารถช่วยเหลือ ดูแลได้สะดวก

7.1.4 การถูกทำร้ายร่างกายหรือเคยถูกเอารัดเอาเปรียบจากบุคคลอื่น หมายถึง การถูกทุบตี ทรมาณร่างกาย จิตใจ ค่าทองจนเสียหาย ถูกหลอกหลวงให้เสียทรัพย์สิน ทั้งจากคนในครอบครัว ญาติและบุคคลทั่วไป

7.2 ข้อกำหนดด้านการศึกษา หมายถึง ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมสวัสดิภาพด้านการศึกษาและการเรียนรู้ การเข้าถึงบริการข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ

7.2.1 การเข้าร่วมประชุมหรืออบรมในสิ่งที่ผู้สูงอายุต้องการ หมายถึง การได้รับความรู้ตามที่ผู้สูงอายุต้องการ โดยการจัดประชุมและอบรมของหน่วยงาน หรือชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น

7.2.2 การรับทราบข้อมูลด้านสิทธิประโยชน์ หมายถึง การได้รับข้อมูลข่าวสารที่เป็นสิทธิประโยชน์ของผู้สูงอายุตามกฎหมาย เช่น กองทุนผู้สูงอายุ การฌาปนกิจสงเคราะห์ การช่วยเหลือค่าโดยสารพาหนะ ฯลฯ ผ่านสื่อต่าง ๆ เช่น แผ่นพับ สื่อบุคคล หอกระจายข่าว วิทยุ หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ เป็นต้น

7.3 ข้อกำหนดด้านเศรษฐกิจ หมายถึง ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมสวัสดิภาพด้านการมีงานทำกับรายได้และการมีหลักประกันการออมที่ทำให้ผู้สูงอายุรู้สึกมั่นคงในชีวิต

7.3.1 การมีรายได้ที่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายส่วนตัว หมายถึง การมีรายรับที่ครอบคลุมค่าใช้จ่ายที่เป็นของผู้สูงอายุเองเท่านั้น ไม่รวมค่าใช้จ่ายของลูกหลาน

7.3.2 การทำงานมีรายได้ หมายถึง การประกอบกิจกรรมต่าง ๆ ที่สามารถมีรายได้ เช่น รับจ้าง ปลูกผักขาย เป็นต้น

7.3.3 การมีเงินเก็บไว้ใช้ยามจำเป็น/ฉุกเฉิน หมายถึง การมีเงินที่สามารถนำมาใช้จ่ายได้ทันที เช่น เงินฝาก เงินที่สะสมไว้ เป็นต้น

7.4 ข้อกำหนดด้านสังคม หมายถึง ผู้สูงอายุได้รับการส่งเสริมสวัสดิภาพด้านการปฏิบัติศาสนกิจและการมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม และการเป็นที่พึ่งทางจิตใจให้กับคนวัยอื่น

7.4.1 การประกอบกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ หมายถึง การปฏิบัติกิจกรรมทางศาสนาที่นับถือได้ตามที่ต้องการ ไม่มีภาระอื่นให้ไม่สามารถปฏิบัติกิจไม่ได้

7.4.2 การมีส่วนร่วมกิจกรรมทางสังคม หมายถึง การเข้าร่วมงานประเพณี หรือพบปะสังสรรค์กับผู้คนในชุมชน เข้าร่วมงานต่าง ๆ เช่น งานแต่งงาน งานขึ้นบ้านใหม่ และงานที่มีการรวมตัวกันของคนหลายหลายรุ่น เช่น งานชมรมผู้สูงอายุ งานรดน้ำดำหัวผู้สูงอายุ (อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง)

7.4.3 การเป็นที่พึ่งทางจิตใจให้กับคนวัยอื่น หมายถึง การสั่งสอน อบรม ลูกหลานในการใช้ชีวิต และการถ่ายทอดความรู้ ความชำนาญให้กับคนวัยอื่น

การนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุที่จัดทำขึ้นโดยคณะที่ปรึกษานี้ เป็นเสมือนเป้าหมายโดยรวมที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องด้านผู้สูงอายุควรยึดถือในการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุในฐานะที่เป็นหน่วยงานหลักด้านการขับเคลื่อนนโยบายและส่งเสริมความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ มีความตระหนักในประโยชน์ของความรู้เรื่องมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุที่จัดทำขึ้น จึงได้ริเริ่มที่จะเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานผู้สูงอายุและส่งเสริมให้หน่วยงาน องค์กรเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ ได้มีการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปใช้ในการปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมเพื่อการยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในแต่ละท้องถิ่น

ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2551 จึงเป็นปีเริ่มต้นที่ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ริเริ่มดำเนินการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในลักษณะของโครงการนำร่องในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และได้มีการขยายผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องทุกปีจนกระทั่งในปี พ.ศ. 2556 ได้ดำเนินการครอบคลุมพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในทุกภาครวมจำนวน 64 แห่ง ผู้ศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงานในสำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ และได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างต่อเนื่องในการดำเนินงานผลักดันและส่งเสริมให้มีการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – 2556 จึงตระหนักในความสำคัญของการจัดทाराายงานการศึกษาเพื่อประมวลสรุปข้อมูลการดำเนินงานที่ผ่านมา รวมทั้งวิเคราะห์บทเรียนที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานในการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1) ศึกษาการดำเนินงานของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุในการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) ศึกษาและวิเคราะห์บทเรียนที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้รับจากการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3) เสนอแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาและการขยายผลการนำมาตรฐานการส่งเสริม สวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

ขอบเขตของการศึกษา

เป็นการศึกษาการดำเนินงานของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุในการส่งเสริมให้ มีการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติอย่างเป็น รูปธรรม ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 64 แห่ง ในระหว่างปี พ.ศ. 2551 – 2556

วิธีการศึกษา

เป็นการศึกษาจากเอกสาร คู่มือ รายงานผลการดำเนินงาน รวมทั้งงานวิจัย จากสื่อที่ เกี่ยวข้อง (Documentary Research) รวมทั้งจากประสบการณ์ตรงของผู้ศึกษาโดยการสังเคราะห์ และวิเคราะห์ข้อมูล

ผลที่คาดว่าจะได้รับ

1) มีข้อมูลการศึกษา ที่สามารถใช้เป็นเอกสารอ้างอิงประกอบการศึกษาและ ประกอบการดำเนินงานในนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่ การปฏิบัติในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2) มีข้อมูลที่เป็นบทเรียนจากการดำเนินงานร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการ นำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติในพื้นที่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น

3) มีแนวทางและข้อเสนอแนะเพื่อส่งเสริมให้มีการขยายผลการใช้มาตรฐานการ ส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

บทที่ 2

แนวคิดและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและวรรณกรรมที่ใช้ประกอบในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550
2. ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย (พ.ศ.2542)
3. แผนผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2525 – 2544)
4. นโยบายและมาตรการผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2535 – 2554)
5. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552
6. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553
7. สรุปกรอบแนวคิดที่คณะที่ปรึกษาฯ ใช้ในการสร้างมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

1. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550

บทบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 ได้กำหนดสิทธิขั้นพื้นฐานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ และกำหนดให้รัฐมีบทบาทหน้าที่ส่งเสริม สนับสนุน ให้เข้าถึงสิทธิ โดยมีมาตราที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง

มาตรา 30 บุคคลย่อมเสมอภาคในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน

การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลเพราะเหตุแห่งความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญจะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิ และเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น ย่อมไม่ถือเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมตามวรรคสาม

มาตรา 40 บุคคลย่อมมีสิทธิในกระบวนการยุติธรรม ดังต่อไปนี้

(6) เด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ ย่อมมีสิทธิได้รับความคุ้มครองในการดำเนินกระบวนการพิจารณาคดีอย่างเหมาะสม และย่อมมีสิทธิได้รับการปฏิบัติที่เหมาะสมในคดีที่เกี่ยวกับความรุนแรงทางเพศ

มาตรา 53 บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์และไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพ มีสิทธิได้รับสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณะอย่างสมศักดิ์ศรี และความช่วยเหลือที่เหมาะสมจากรัฐ

มาตรา 80 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านสังคม การสาธารณสุข การศึกษา และวัฒนธรรม ดังต่อไปนี้

(1) คุ้มครองและพัฒนาเด็กและเยาวชน สนับสนุนการอบรมเลี้ยงดู และให้การศึกษา ปฐมวัย ส่งเสริมความเสมอภาคของหญิงและชาย เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของสถาบันครอบครัวและชุมชน รวมทั้งต้องสงเคราะห์และจัดสวัสดิการให้แก่ผู้สูงอายุ ผู้ยากไร้ ผู้พิการ หรือทุพพลภาพและผู้อยู่ในสภาวะยากลำบาก ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นและพึ่งพาตนเองได้

มาตรา 84 รัฐต้องดำเนินการตามแนวนโยบายด้านเศรษฐกิจ ดังต่อไปนี้

(4) จัดให้มีการออมเพื่อการดำรงชีพในยามชราแก่ประชาชนและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างทั่วถึง

มาตรา 152 การพิจารณาร่างพระราชบัญญัติที่ประธานสภาผู้แทนราษฎรวินิจฉัยว่ามีสาระสำคัญเกี่ยวกับเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ หรือผู้พิการหรือทุพพลภาพ หากสภาผู้แทนราษฎรมิได้พิจารณาโดยกรรมาธิการเต็มสภา ให้สภาผู้แทนราษฎรตั้งคณะกรรมการวิสามัญขึ้น ประกอบด้วยผู้แทนองค์การเอกชนเกี่ยวกับบุคคลประเภทนั้น มีจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนกรรมาธิการทั้งหมด ทั้งนี้ โดยมีสัดส่วนหญิงและชายที่ใกล้เคียงกัน

มาตรา 303 ในวาระเริ่มแรก ให้คณะรัฐมนตรีที่เข้าบริหารราชการแผ่นดิน ภายหลังจากการเลือกตั้งทั่วไปเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญนี้ ดำเนินการจัดทำหรือปรับปรุงกฎหมายในเรื่องดังต่อไปนี้ ให้แล้วเสร็จภายในเวลาที่กำหนด

(1) กฎหมายที่เกี่ยวกับการกำหนดรายละเอียดเพื่อส่งเสริมและคุ้มครองการใช้สิทธิและเสรีภาพตามมาตรา 40 มาตรา 44 บทบัญญัติในส่วนที่ 7 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน ส่วนที่ 8 สิทธิและเสรีภาพในการศึกษา ส่วนที่ 9 สิทธิในการได้รับบริการสาธารณสุขและสวัสดิการจากรัฐ ส่วนที่ 10 สิทธิในข้อมูลข่าวสารและการร้องเรียน รวมทั้งกฎหมายว่าด้วยข้อมูลส่วนบุคคลตามมาตรา 56 ส่วนที่ 12 สิทธิชุมชน กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การเพื่อการคุ้มครองผู้บริโภคที่เป็นอิสระตามมาตรา 61 วรรคสอง กฎหมายว่าด้วยสภาพพัฒนาการเมืองตามมาตรา 78 (7) กฎหมายเพื่อจัดตั้งองค์กรเพื่อการปฏิรูปกระบวนการยุติธรรมตามมาตรา 81 (4) กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งสภาเกษตรกรตามมาตรา 84 (8) กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งกองทุนพัฒนาการเมืองภาคพลเมืองตามมาตรา 87 (4) และกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติตามมาตรา 256 ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา 176

(2) กฎหมายเพื่อการพัฒนาการศึกษาของชาติตามมาตรา 80 โดยส่งเสริมการศึกษาในระบบ การศึกษานอกโรงเรียน การศึกษาตามอัธยาศัย การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้ตลอดชีวิต วิทยาลัยชุมชนหรือรูปแบบอื่น รวมทั้งปรับปรุงกฎหมายเพื่อกำหนดหน่วยงานรับผิดชอบการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา 176

(3) กฎหมายตามมาตรา 190 วรรคห้า โดยอย่างน้อยต้องมีรายละเอียดเกี่ยวกับ ขั้นตอนและวิธีการดำเนินการจัดทำหนังสือสัญญาที่มีการตรวจสอบถ่วงดุลระหว่างคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา มีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และให้ประชาชนมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง รวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยที่มีความเป็นอิสระซึ่งดำเนินการก่อนการเจรจาทำหนังสือสัญญา โดยไม่มีการขัดกันระหว่างประโยชน์ของรัฐกับผลประโยชน์ของผู้ศึกษาวิจัยไม่ว่าในระยะเวลาใดของการบังคับใช้หนังสือสัญญาภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา 176

(4) กฎหมายตามมาตรา 86 (1) และมาตรา 167 วรรคสาม ภายในสองปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภา ตามมาตรา 176

(5) กฎหมายว่าด้วยการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายรายได้ท้องถิ่น กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กฎหมายเกี่ยวกับข้าราชการส่วนท้องถิ่น และกฎหมายอื่นตามหมวด 14 การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้ ภายในสองปีนับแต่วันที่แถลงนโยบายต่อรัฐสภาตามมาตรา 176 ในการนี้ จะจัดทำเป็นประมวลกฎหมายท้องถิ่นก็ได้

ในกรณีที่ปรากฏว่ากฎหมายใดที่ตราขึ้นก่อนวันประกาศใช้รัฐธรรมนูญนี้ มีเนื้อหาสาระเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญนี้แล้ว ให้ถือเป็นการยกเว้นที่จะไม่ต้องดำเนินการตามมาตรา 176 อีก

2. ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย (พ.ศ.2542)

ในปี พ.ศ. 2542 ผู้แทนจากองค์กรที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุทั้งภาครัฐ และเอกชน องค์กรผู้สูงอายุ และผู้ทรงคุณวุฒิได้ร่วมกันจัดทำปฏิญญาผู้สูงอายุขึ้น เพื่อถือปฏิบัติให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ผู้สูงอายุไทย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

รัฐบาล องค์กรเอกชน ประชาชน และสถาบันสังคมต่าง ๆ ได้ตระหนักถึงศักดิ์ศรีและคุณค่าของผู้สูงอายุ ซึ่งได้ทำประโยชน์ในฐานะ “ผู้ให้” แก่สังคมมาโดยตลอด ดังนั้น จึงควรได้รับผลในฐานะเป็น “ผู้รับ” จากสังคมด้วย

ปฏิญญาผู้สูงอายุไทยเป็นพันธกรณี เพื่อให้ผู้สูงอายุได้มีคุณภาพชีวิตที่ดี ได้รับการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิ จึงได้กำหนดสาระสำคัญไว้ ดังนี้

ข้อ 1 ผู้สูงอายุต้องได้รับปัจจัยพื้นฐานในการดำรงชีวิตอย่างมีคุณค่า และศักดิ์ศรี ได้รับการพิทักษ์และคุ้มครองให้พ้นจากการถูกทอดทิ้งและละเมิดสิทธิ โดยปราศจากการเลือกปฏิบัติ โดยเฉพาะผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งตนเองหรือครอบครัวได้และผู้พิการที่สูงอายุ

ข้อ 2 ผู้สูงอายุควรอยู่กับครอบครัวโดยได้รับความเคารพรักรัก ความเข้าใจ ความเอื้ออาทร การดูแล การเอาใจใส่ การยอมรับบทบาทของกันและกันระหว่างสมาชิกในครอบครัว เพื่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีในการอยู่กันอย่างมีความสุข

ข้อ 3 ผู้สูงอายุควรได้รับโอกาสในการศึกษา เรียนรู้ และพัฒนาศักยภาพของตนอย่างต่อเนื่อง เข้าถึงข้อมูลข่าวสารและบริการทางสังคมอันเป็นประโยชน์ในการดำรงชีวิต เข้าใจถึงความเปลี่ยนแปลงของสังคมรอบด้าน เพื่อสามารถปรับบทบาทของตนให้สมวัย

ข้อ 4 ผู้สูงอายุควรได้รับการถ่ายทอดความรู้ และประสบการณ์ให้สังคม มีโอกาสได้ทำงานที่เหมาะสมกับวัยตามความสมัครใจ โดยได้รับค่าตอบแทนที่เป็นธรรม เพื่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเห็นชีวิตมีคุณค่า

ข้อ 5 ผู้สูงอายุควรได้เรียนรู้ในการดูแลสุขภาพอนามัยของตนเอง ต้องมีหลักประกันและสามารถเข้าถึงบริการด้านสุขภาพอนามัยอย่างครบวงจรโดยเท่าเทียมกัน รวมทั้งได้รับการดูแลจนถึงวาระสุดท้ายของชีวิตอย่างสงบตามคตินิยม

ข้อ 6 ผู้สูงอายุควรมีบทบาท และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัว ชุมชน และสังคม โดยเฉพาะการรวมกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยน เรียนรู้ และความเข้าใจอันดีระหว่างผู้สูงอายุด้วยกัน และกับบุคคลทุกวัย

ข้อ 7 รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องกำหนดนโยบายและแผนหลักด้านผู้สูงอายุ ส่งเสริมและประสานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการอย่างต่อเนื่องให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

ข้อ 8 รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องตรากฎหมายว่าด้วยผู้สูงอายุ เพื่อเป็นหลักประกันและบังคับใช้ในการพิทักษ์สิทธิ คุ้มครองสวัสดิภาพ และจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ

ข้อ 9 รัฐโดยการมีส่วนร่วมขององค์กรภาคเอกชน ประชาชน สถาบันสังคม ต้องรณรงค์ปลูกฝังค่านิยมให้สังคมตระหนักถึงคุณค่าของผู้สูงอายุตามวัฒนธรรมไทยที่เน้นความกตัญญูต่เวทีและความเอื้ออาทรต่อกัน

3. แผนผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2525 – 2544)

สืบเนื่องจากการประชุมสมัชชาสหประชาชาติในวันที่ 14 ธันวาคม พ.ศ. 2521 คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ ซึ่งมีหน้าที่วางแผนกำกับดูแล นโยบายและจัดกิจกรรมระดับชาติที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุระยะยาว โดยมีการกำหนดมาตรการที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุในด้านการจัดสวัสดิการเคลื่อนที่และการให้สิทธิลดหย่อนหรือยกเว้นภาษีรายได้ให้แก่ผู้สูงอายุและบุคคลที่อุปการะผู้สูงอายุไว้ในครอบครัว

นอกจากนี้ยังได้กำหนดบทบาทให้ครอบครัวและชุมชนได้มีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุไว้ดังนี้

- 1) ผู้สูงอายุควรได้อยู่กับครอบครัวอย่างอบอุ่น ได้รับการเคารพและการดูแลเอาใจใส่จากลูกหลาน
- 2) ผู้สูงอายุที่ไม่สามารถพึ่งพาตนเองได้และไม่ได้รับการคุ้มครองดูแลจากครอบครัว ควรได้รับการดูแลจากสังคม
- 3) ผู้สูงอายุควรได้รับการสนับสนุนให้มีส่วนร่วมในกิจกรรมของครอบครัวและชุมชนตามความถนัดและความสามารถของแต่ละบุคคล
- 4) ผู้สูงอายุควรได้รับข้อมูลข่าวสารและวิธีการดูแลสุขภาพตลอดจนข่าวสารเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและสิ่งแวดล้อม เพื่อให้ผู้สูงอายุปรับตัวเองให้เข้ากับการเปลี่ยนแปลงนั้นๆ ได้

4. นโยบายและมาตรการผู้สูงอายุระยะยาว (พ.ศ. 2535 – 2554)

มาตรการดังกล่าวถูกจัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์หลัก ดังนี้

1. ส่งเสริมและให้บริการการเรียนรู้ที่จะทำให้ผู้สูงอายุรู้จักการปรับตัว การป้องกันโรค และการรักษาสุขภาพ
2. จัดให้มีบริการพื้นฐานและสวัสดิการทางสังคมและการสงเคราะห์ให้แก่ผู้สูงอายุโดยเฉพาะอย่างยิ่งผู้สูงอายุที่มีรายได้น้อยและไม่มีผู้อุปการะ
3. สนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้ทำงานตามความสามารถและความถนัด
4. ส่งเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่างสมาชิกในครอบครัวและผู้สูงอายุ
5. สนับสนุนให้สถาบันศาสนามีบทบาทในการเป็นที่พึ่งพาทางใจแก่ผู้สูงอายุ
6. ส่งเสริม สนับสนุนให้ชุมชนและภาคเอกชนเข้าร่วมจัดบริการ และสวัสดิการสังคมให้แก่ผู้สูงอายุ

7. สนับสนุนให้มีการผลิตและพัฒนาบุคลากรสำหรับดูแลรักษาและให้บริการแก่ผู้สูงอายุ

5. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2545 – 2564) ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552 วิสัยทัศน์

“ผู้สูงอายุเป็นหลักชัยของสังคม” โดยมีประเด็นที่สำคัญ ดังนี้

1. ผู้สูงอายุที่มีคุณภาพที่ดี คือ
 - มีสุขภาพที่ดีทั้งกายและจิต
 - ครอบครัวมีสุข สังคมเอื้ออาทร อยู่ในสิ่งแวดล้อมที่เหมาะสมปลอดภัย
 - มีหลักประกันที่มั่นคง ได้รับสวัสดิการและการบริการที่เหมาะสม
 - อยู่อย่างมีคุณค่า มีศักดิ์ศรี พึ่งตนเองได้ เป็นที่ยึดเหนี่ยวทางจิตใจ และมีส่วนร่วมในครอบครัว ชุมชน และสังคม
 - มีโอกาสเข้าถึงข้อมูลและข่าวสารอย่างต่อเนื่อง
2. ครอบครัวและชุมชนเป็นสถาบันหลักที่มีความเข้มแข็ง สามารถให้การเกื้อหนุนแก่ผู้สูงอายุได้อย่างมีคุณภาพ
3. ระบบสวัสดิการและบริการ จะต้องสามารถรองรับผู้สูงอายุให้สามารถดำรงอยู่กับครอบครัวและชุมชนได้อย่างมีคุณภาพและมีมาตรฐาน
4. ทุกภาคส่วนจะต้องมีส่วนร่วมในระบบสวัสดิการและบริการให้แก่ผู้สูงอายุโดยมีการกำกับดูแลเพื่อการคุ้มครองผู้สูงอายุในฐานะผู้บริโภค
5. ต้องมีการดำเนินการที่เหมาะสมเพื่อช่วยให้ผู้สูงอายุที่ทุกข์ยากและต้องการการเกื้อกูลให้ดำรงชีวิตอยู่ในชุมชนได้ดีและต่อเนื่อง

ประเด็นยุทธศาสตร์

ประกอบด้วย 5 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ด้านการเตรียมความพร้อมของประชากรเพื่อวัยสูงอายุที่มีคุณภาพ

- 1) มาตรการหลักประกันด้านรายได้เพื่อวัยสูงอายุ
- 2) มาตรการการให้การศึกษาและการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- 3) มาตรการ การปลูกจิตสำนึกให้คนในสังคมตระหนักถึงคุณค่าและศักดิ์ศรีของผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ยุทธศาสตร์ด้านการส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ

- 1) มาตรการส่งเสริมสุขภาพป้องกันการเจ็บป่วย และดูแลตนเองเบื้องต้น
- 2) มาตรการส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างความเข้มแข็งขององค์กรผู้สูงอายุ

- 3) มาตรการส่งเสริมด้านการทำงานและการหารายได้ของผู้สูงอายุ
- 4) มาตรการสนับสนุนผู้สูงอายุที่มีศักยภาพ
- 5) มาตรการส่งเสริมสนับสนุนสื่อทุกประเภทให้มีรายการเพื่อผู้สูงอายุและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุได้รับความรู้และสามารถเข้าถึงข่าวสารและสื่อที่เหมาะสม
- 6) มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้สูงอายุมีที่อยู่อาศัยและสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ยุทธศาสตร์ด้านระบบคุ้มครองทางสังคมสำหรับผู้สูงอายุ

- 1) มาตรการคุ้มครองด้านรายได้
- 2) มาตรการหลักประกันด้านสุขภาพ
- 3) มาตรการด้านครอบครัว ผู้ดูแล และการคุ้มครอง
- 4) มาตรการระบบบริการและเครือข่ายการเกื้อหนุน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติ และการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

- 1) มาตรการ การบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาทางด้านผู้สูงอายุอย่างบูรณาการระดับชาติ
- 2) มาตรการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาบุคลากรด้านผู้สูงอายุ

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์ด้านการประมวล พัฒนา และเผยแพร่องค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุและการติดตามประเมินผลการดำเนินการตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติ

- 1) มาตรการสนับสนุนและส่งเสริมการวิจัย และพัฒนาองค์ความรู้ด้านผู้สูงอายุสำหรับการกำหนดนโยบาย และการพัฒนาการบริการหรือการดำเนินการที่เป็นประโยชน์แก่ผู้สูงอายุ
- 2) มาตรการดำเนินการให้มีการติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนผู้สูงอายุแห่งชาติที่มีมาตรฐานอย่างต่อเนื่อง
- 3) มาตรการพัฒนาระบบข้อมูลทางด้านผู้สูงอายุให้ถูกต้องและทันสมัย โดยมีระบบฐานข้อมูลที่สำคัญด้านผู้สูงอายุที่ง่ายต่อการเข้าถึงและสืบค้น

6. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553

มีสาระสำคัญ ดังนี้

- ผู้สูงอายุ หมายถึง บุคคลซึ่งมีอายุเกินหกสิบปีบริบูรณ์ขึ้นไป และมีสัญชาติไทย
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ (มาตรา 4 - 10)

มาตรา 4 ให้มีคณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ เรียกโดยย่อว่า “กผส.”

ประกอบด้วย

- (1) นายกรัฐมนตรีเป็นประธานกรรมการ
- (2) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นรองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
- (3) ประธานสมาคมผู้สูงอายุแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี เป็นรองประธานกรรมการ คนที่สอง
- (4) ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ปลัดกระทรวงมหาดไทย ปลัดกระทรวงแรงงาน ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ปลัดกระทรวงสาธารณสุข ปลัดกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการสำนักงบประมาณ เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ประธานสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์ เลขาธิการสภาการศึกษา เป็นกรรมการโดยตำแหน่ง
- (5) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจากผู้แทนองค์กรที่เกี่ยวข้องกับงานในด้านการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมผู้สูงอายุ จำนวนไม่เกินห้าคน

(6) กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งจำนวนไม่เกินห้าคน

ให้ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นกรรมการและเลขานุการ ผู้อำนวยการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ และผู้อำนวยการสถาบันเวชศาสตร์ผู้สูงอายุ กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขเป็นผู้ช่วยเลขานุการ การแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งเป็นผู้แทนองค์กรเอกชน ตาม (5) ให้แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งองค์กรเอกชนได้เลือกกันเอง และการแต่งตั้งกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิให้แต่งตั้งจากบุคคลซึ่งไม่เป็นข้าราชการที่มีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ พนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานราชการ หน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ ราชการส่วนท้องถิ่น หรือองค์กรอื่นของรัฐ เว้นแต่เป็นผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ

หลักเกณฑ์และวิธีการในการเลือกและการพ้นจากตำแหน่งของผู้แทนองค์กรเอกชน ให้เป็นไปตามระเบียบที่รัฐมนตรีกำหนด ทั้งนี้โดยให้กรรมการตาม (1) (2) (3) (4) และ (5) ดำเนินการสรรหาและพิจารณาการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิเสนอให้คณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการตาม (6)

มาตรา 9 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- (1) กำหนดนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการคุ้มครองการส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ทั้งนี้ต้องส่งเสริมและสนับสนุนให้สถาบันครอบครัวได้มีส่วนร่วมในการดูแลผู้สูงอายุ

(2) กำหนดแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและแผนหลักตาม (1) ตลอดจนประสานงานติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามนโยบายและแผนหลักดังกล่าว

(3) พิจารณาให้การสนับสนุนและช่วยเหลือกิจกรรมของหน่วยงานของรัฐ และภาคเอกชน เกี่ยวกับการสงเคราะห์และการพัฒนาผู้สูงอายุ

(4) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการบริหารกองทุน การจัดหาผลประโยชน์ และการจัดการกองทุนโดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังตามมาตรา 20 (1)

* (5) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติการจ่ายเงินเพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม การสนับสนุน และการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุตามมาตรา 20 (2)

(6) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการจัดทำรายงานสถานะการเงิน และการบริหารกองทุนตามมาตรา 20 (3)

(7) กำหนดระเบียบเกี่ยวกับการรับเงิน การจ่ายเงิน และการเก็บรักษาเงินกองทุน โดยความเห็นชอบของกระทรวงการคลังตามมาตรา 21

(8) กำหนดระเบียบอื่นที่เกี่ยวข้องเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

(9) เสนอความเห็นและข้อสังเกตต่อคณะรัฐมนตรีให้มีหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ

(10) เสนอรายงานสถานการณ์เกี่ยวกับผู้สูงอายุของประเทศต่อคณะรัฐมนตรีอย่างน้อยปีละหนึ่งครั้ง

(11) พิจารณาเรื่องอื่นใดเกี่ยวกับผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการหรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

* มาตรา 9 (5) แก้ไขโดยมาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553

มาตรา 10 ให้สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีอำนาจหน้าที่ดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนที่เกี่ยวกับผู้สูงอายุและรับผิดชอบในงานธุรการและงานวิชาการของคณะกรรมการ และให้มีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) จัดทำแนวทางปฏิบัติตามนโยบายและแผนหลักเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุเสนอต่อคณะกรรมการ

(2) รวบรวมข้อมูล ศึกษา วิจัย และพัฒนาเกี่ยวกับงานคุ้มครองส่งเสริม และสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับผู้สูงอายุ

(3) เป็นศูนย์กลางในการประสานงานเผยแพร่ และประชาสัมพันธ์งานหรือกิจกรรมเกี่ยวกับผู้สูงอายุ

(4) สร้างระบบการดูแลผู้สูงอายุในชุมชน

(5) ร่วมมือและประสานงานกับราชการบริหารส่วนกลาง ราชการบริหารส่วนภูมิภาค ราชการบริหารส่วนท้องถิ่น และรัฐวิสาหกิจ ตลอดจนองค์กรในการจัดให้ผู้สูงอายุได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง

(6) ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติตามแผนหลักของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว รายงานต่อคณะกรรมการ

(7) พิจารณาเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการในการให้มีหรือแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และสนับสนุนสถานภาพบทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุ

(8) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

➤ สิทธิผู้สูงอายุ

มาตรา 11 ผู้สูงอายุมีสิทธิได้รับการคุ้มครอง การส่งเสริมและการสนับสนุนในด้านต่างๆ ดังนี้

(1) การบริการทางการแพทย์และการสาธารณสุขที่จัดไว้โดยให้ความสะดวกและรวดเร็วแก่ผู้สูงอายุเป็นกรณีพิเศษ

(2) การศึกษา การศาสนา และข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต

(3) การประกอบอาชีพหรือฝึกอาชีพที่เหมาะสม

(4) การพัฒนาตนเองและการมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม การรวมกลุ่มในลักษณะเครือข่ายหรือชุมชน

(5) การอำนวยความสะดวกและความปลอดภัยโดยตรงแก่ผู้สูงอายุในอาคารสถานที่ ยานพาหนะหรือการบริการสาธารณะอื่น

(6) การช่วยเหลือด้านค่าโดยสารยานพาหนะตามความเหมาะสม

(7) การยกเว้นค่าเข้าชมสถานที่ของรัฐ

(8) การช่วยเหลือผู้สูงอายุซึ่งได้รับอันตรายจากการถูกรังแกหรือถูกแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย หรือถูกทอดทิ้ง

(9) การให้คำแนะนำ ปรีกษา ดำเนินการอื่นที่เกี่ยวข้องในทางคดีหรือในทางการแก้ไขปัญหาครอบครัว

(10) การจัดที่พักอาศัย อาหารและเครื่องนุ่งห่มให้ตามความจำเป็นอย่างทั่วถึง

* (11) การสงเคราะห์เบี้ยยังชีพเป็นรายเดือนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรม

(12) การสงเคราะห์ในการจัดการศพตามประเพณี

(13) การอื่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

* มาตรา 11 (11) แก้ไขโดยมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2553

➤ กองทุนผู้สูงอายุ (มาตรา 13 – 15 และ 18 - 22)

มาตรา 13 ให้จัดตั้งกองทุนขึ้นกองทุนหนึ่งในสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ เรียกว่า “กองทุนผู้สูงอายุ” เพื่อเป็นทุนใช้จ่ายเกี่ยวกับการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนผู้สูงอายุตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 18 ให้มีคณะกรรมการบริหารกองทุนคณะหนึ่งประกอบด้วย ปลัดกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานกรรมการ ผู้อำนวยการสำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุเป็นรองประธานกรรมการ ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนสำนักงบประมาณ ผู้แทนกรมบัญชีกลาง และผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งคณะกรรมการแต่งตั้งจำนวนห้าคนในจำนวนนี้ต้องเป็นผู้แทนองค์กรของผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งคน ผู้แทนองค์กรเอกชนที่เกี่ยวข้องกับงานในด้านการคุ้มครอง การส่งเสริม และการสนับสนุนสถานภาพ บทบาท และกิจกรรมของผู้สูงอายุจำนวนหนึ่งคน และผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญในการระดมทุน จำนวนหนึ่งคนเป็นกรรมการ และให้ผู้ว่าการสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุเป็นกรรมการ และเลขาธิการ

มาตรา 20 ให้คณะกรรมการบริหารกองทุนมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) บริหารกองทุน รวมทั้งดำเนินการเกี่ยวกับการจัดหาผลประโยชน์ และการจัดกองทุนให้เป็นไปตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

* (2) พิจารณานอุมัติการใช้จ่าย เพื่อการคุ้มครอง การส่งเสริม และการจัดสวัสดิการแก่ผู้สูงอายุ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

(3) รายงานสถานะการเงินและการบริหารกองทุนต่อคณะกรรมการตามระเบียบที่คณะกรรมการกำหนด

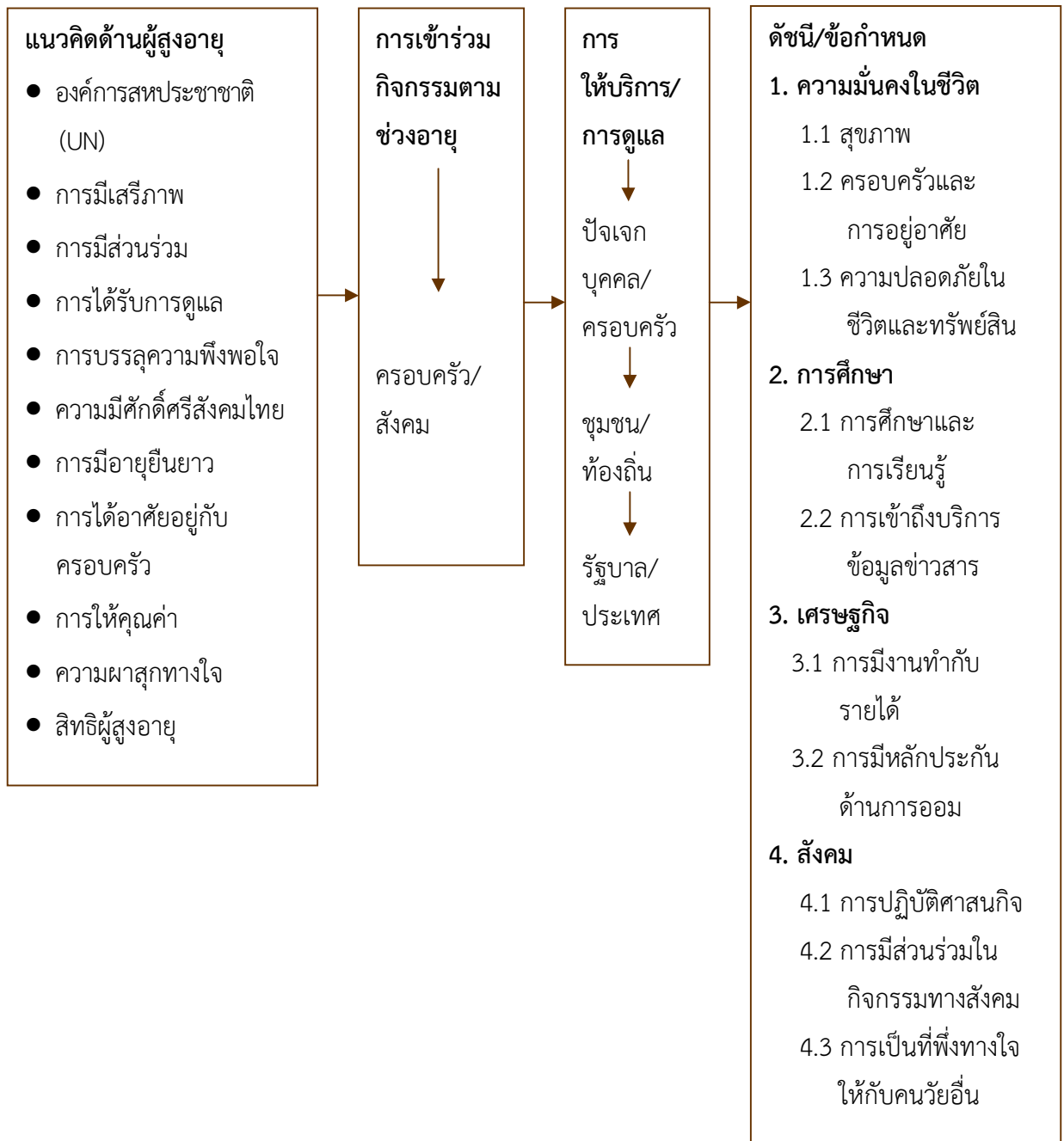
* มาตรา 20 (2) แก้ไขโดยมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติผู้สูงอายุ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553

➤ การลดหย่อนภาษี (มาตรา 16,17)

มาตรา 16 ผู้บริจาคเงินหรือทรัพย์สินให้แก่กองทุนมีสิทธินำไปลดหย่อนในการคำนวณภาษีเงินได้ หรือได้รับการยกเว้นภาษีสำหรับทรัพย์สินที่บริจาคแล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

มาตรา 17 ผู้อุปการะเลี้ยงดูบุพการีซึ่งเป็นผู้สูงอายุที่ไม่มีรายได้เพียงพอแก่การยังชีพผู้นั้นมีสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในประมวลรัษฎากร

7. สรุปกรอบแนวคิดที่คณะที่ปรึกษาฯ ใช้ในการสร้างมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพ และคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

บทที่ 3

การนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

3.1 แบบสำรวจ : เครื่องมือในการค้นหาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ริเริ่มนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในระดับพื้นที่ในปี พ.ศ. 2551 โดยได้ดำเนินการสร้าง “แบบสอบถาม” ขึ้นมา เพื่อให้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือสำคัญในการเก็บข้อมูลผู้สูงอายุเป็นรายบุคคล และได้รับข้อมูลที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงข้อเท็จจริงของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานฯ ดังกล่าว

การจัดทำแบบสอบถามเพื่อค้นหาข้อเท็จจริงตามมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุนี้ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุคำนึงถึงการสร้างข้อความที่ง่ายและสื่อความหมายได้ชัดเจน เป็นแบบสอบถามที่ไม่ยาวเกินไป และสะดวกในการใช้แบบสอบถามกับทั้งผู้ที่ทำหน้าที่สัมภาษณ์ และผู้ถูกสัมภาษณ์ (ซึ่งหมายถึงตัวผู้สูงอายุ) โดยมุ่งหวังให้ผู้ทำงานกับผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น โดยเฉพาะอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ (อผส.) หรืออาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ที่มีอยู่ในทุกพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (อาสาสมัครเหล่านี้เป็นผู้ที่มีความคุ้นเคยและมีหน้าที่เป็นผู้เยี่ยมเยียนดูแลผู้สูงอายุอยู่เป็นประจำอยู่แล้ว) เป็นผู้ใช้แบบสอบถามนี้ในการสัมภาษณ์ผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง เพื่อจะได้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นปัจจุบันและบ่งชี้ให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในแต่ละดัชนีของมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

ตัวอย่างแบบสอบถามที่จัดทำขึ้นมีสาระดังนี้ คือ

13. ท่านมีเงินเก็บไว้ใช้ยามจำเป็น/ฉุกเฉิน ใช่หรือไม่ 1. ใช่ 2. ไม่ใช่
14. ท่านได้ประกอบกิจกรรมทางศาสนาอย่างสม่ำเสมอ ใช่หรือไม่ 1. ใช่ 2. ไม่ใช่
15. ท่านมีโอกาสเข้าร่วมงานประเพณีต่าง ๆ หรือพบปะสังสรรค์กับผู้คนในชุมชนประมาณเดือนละ 1 ครั้ง ใช่หรือไม่
1. ใช่ 2. ไม่ใช่
16. ท่านมีโอกาสสั่งสอน อบรมลูกหลานหรือถ่ายทอดความรู้ให้กับคนอื่น ใช่หรือไม่
1. ใช่ 2. ไม่ใช่

3.2 กระบวนการ: ขั้นตอนการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติ

นอกจากแบบสอบถามที่เป็นเครื่องมือในการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุแล้ว สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้จัดทำกระบวนการเพื่อใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการสร้างความเข้าใจขั้นตอนต่าง ๆ ร่วมกัน ในการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมีขั้นตอนของการดำเนินงาน ตามลำดับ ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การสร้างความรู้ความเข้าใจมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ

เป้าหมาย

ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำกลุ่มหรือชมรมของผู้สูงอายุ มีความเข้าใจและเห็นถึงความสำคัญของการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ

วิธีการ

1. ประสานงานกับผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำกลุ่มหรือชมรมของผู้สูงอายุ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่
2. จัดประชุมเพื่อศึกษาและทำความเข้าใจมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุทั้ง 4 ด้าน และ 12 ตัวชี้วัด

ขั้นตอนที่ 2 จัดตั้งคณะทำงานส่งเสริมมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุในท้องถิ่น

เป้าหมาย

มีคณะทำงานส่งเสริมมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ ประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการ

1. แต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุในท้องถิ่น

2. กำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานในการผลักดันให้มีการสำรวจข้อมูลมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุและการนำข้อมูลไปใช้ประโยชน์

ขั้นตอนที่ 3 การสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ

เป้าหมาย

ได้ข้อมูลที่แสดงระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ

วิธีการ

1. นำแบบสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปใช้ในการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ
2. กำหนดตัวผู้เก็บข้อมูลตามแบบสำรวจ ซึ่งควรเป็นบุคคลที่ผู้สูงอายุคุ้นเคยและไว้วางใจ เช่น อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น
3. คัดเลือกพื้นที่และกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจน หากมีผู้สูงอายุไม่มาก ควรเก็บข้อมูลผู้สูงอายุทุกคน
4. ระบุระยะเวลาในการจัดเก็บและการส่งคืนแบบสำรวจ
5. วิธีการเก็บข้อมูลควรใช้การสอบถามจากผู้สูงอายุโดยตรงจากการเยี่ยมบ้านหรือนัดประชุม
6. ควรตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล หากข้อมูลยังไม่สมบูรณ์หรือไม่ชัดเจน ควรให้ผู้เก็บข้อมูลไปทำการสำรวจอีกครั้ง
7. การประมวลผล โดยใช้ค่าร้อยละของข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุเป็นรายข้อ

ขั้นตอนที่ 4 การจัดทำรายงานผลการสำรวจตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ

เป้าหมาย

มีรายงานผลการสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ

วิธีการ

คณะทำงานส่งเสริมมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุจัดทำรายงานผลการสำรวจฯ โดยมีประเด็น ดังนี้

1. ความเป็นมาของการสำรวจ
2. วัตถุประสงค์
3. วิธีการสำรวจ

4. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายตัวชี้วัด และโดยภาพรวมที่แสดงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุว่าผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานฯ
5. การจัดลำดับข้อมูลความจำเป็นเร่งด่วนในการป้องกันและแก้ไขให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานฯ
6. ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
7. ผู้รับผิดชอบ/ดำเนินการ
8. งบประมาณและแหล่งสนับสนุน

ขั้นตอนที่ 5 การเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์

เป้าหมาย

ผู้สูงอายุและผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรับทราบผลการสำรวจฯ

วิธีการ

1. สรุปผลการสำรวจเป็นเอกสารแบบสั้น ๆ และเข้าใจง่าย
2. นำเอกสารสรุปผลการสำรวจไปเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การนำเสนอต่อที่ประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อท้องถิ่น เช่น เสียงตามสายในชุมชน วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น
3. ส่งเสริมและแนะนำให้มีการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่อื่น ๆ

ขั้นตอนที่ 6 การจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ

เป้าหมาย

1. การมีส่วนร่วมของคนทุกช่วงวัยและทุกภาคส่วนในการยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ
2. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีแผนงาน โครงการ และกิจกรรมพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ

วิธีการ

1. การจัดทำแผน
 - 1) จัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะทำงานส่งเสริมมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อพิจารณาผลการสำรวจคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ พร้อมกับวิเคราะห์สภาพปัญหา แหล่งทุนและงบประมาณ แนวทางการประสานความร่วมมือในชุมชน ภาคราชการและภาคเอกชน ในการยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ
 - 2) นำเสนอผลการสำรวจและการประชุมของคณะทำงานต่อเวทีประชาคมในท้องถิ่น และระดมความคิดเห็นว่าควรจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุอย่างเร่งด่วนในด้านที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานฯ อย่างไร

3) นำเสนอมติของเวทีประชาคมเข้าสู่ที่ประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อจัดทำงบประมาณ แผนงาน และโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

4) กำหนดเป้าหมายความสำเร็จของแผนเป็นรายปี ให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานรายตัวชี้วัด

2. การดำเนินงานตามแผน และการสรุปทเรียน

1) ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันทางศาสนา ชมรมผู้สูงอายุและครอบครัว ให้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผน อาทิ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานจัดหางานจังหวัด โรงพยาบาลชุมชน โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล กองทุนผู้สูงอายุ สถาบันการศึกษาต่าง ๆ ฯลฯ

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณและระดมทุนทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อการดำเนินงานตามโครงการ เช่น ภาคธุรกิจมีการคืนกำไรสู่สังคมด้วยการบริจาคเงินและสิ่งของ

3) เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ จัดให้มีการสรุปทเรียนว่า การดำเนินงานตามโครงการมีจุดแข็ง จุดอ่อนอย่างไรบ้าง และหากจะทำโครงการต่อเนื่อง ต้องปรับปรุงวิธีการดำเนินงานอย่างไร

3.3 จากรณีเริ่ม...สู่การขยายพื้นที่

ภายหลังจากการสร้างเครื่องมือที่ประกอบด้วยแบบสอบถามและแนวปฏิบัติที่กำหนด ขั้นตอนในการดำเนินงานนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติเสร็จเรียบร้อยแล้วในปีพ.ศ. 2551 สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้คัดเลือกพื้นที่เทศบาลตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง เป็นพื้นที่ดำเนินการนำร่องพื้นที่แรก เนื่องจากเทศบาลตำบลเขาชัยสนเป็นพื้นที่ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีผู้นำและเครือข่ายชมรมผู้สูงอายุที่มีความเข้มแข็ง ขณะเดียวกันยังเป็นพื้นที่นำร่องการดำเนินโครงการศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุในชุมชนของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ การริเริ่มดำเนินการในการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุสู่การปฏิบัติในครั้งนั้น สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ ได้รับความสนับสนุนและความร่วมมือเป็นอย่างดีจากหน่วยงานและองค์กรเครือข่ายที่เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ประกอบด้วย สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด ผู้นำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารและผู้ปฏิบัติงานของโรงพยาบาลเขาชัยสน และสถานีอนามัย รวมทั้งสมาชิกชมรมผู้สูงอายุ

การดำเนินงานส่งเสริมการใช้มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุในพื้นที่เทศบาลตำบลเขาชัยสน สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ให้ความสนับสนุนงบประมาณเบื้องต้นในการดำเนินงานควบคู่ไปกับการให้คำปรึกษาและเอกสารแนวปฏิบัติฯ ทำให้การจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุประสบผลสำเร็จได้ตามที่มุ่งหวัง ทำให้ชมรมผู้สูงอายุและเทศบาลตำบลเขาชัยสนมีข้อมูลผู้สูงอายุที่เป็นปัจจุบัน และจากการเก็บข้อมูลผู้สูงอายุด้วยการเยี่ยมเยียนและการพูดคุยสอบถาม ทำให้ได้ทราบถึงปัญหาและความต้องการของผู้สูงอายุ นอกจากนี้ในกระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถาม ทำให้ผู้เกี่ยวข้องในพื้นที่เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning process) โดยได้มีการร่วมกันคิด ร่วมกันพิจารณา และร่วมกันวิเคราะห์ตัวชี้วัดตามเกณฑ์มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุตลอดจนข้อมูลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

โดยได้มีการจัดทำรายงานสรุปผลและเสนอแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่จะช่วยลดหรือแก้ไขปัญหาให้กับผู้สูงอายุ

ต่อมาในปี พ.ศ. 2552 ได้ขยายพื้นที่การนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ ศูนย์เอนกประสงค์สำหรับผู้สูงอายุเทศบาลเมืองสกลนคร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร ซึ่งมีคณะกรรมการศูนย์ฯ ทำหน้าที่เป็นกลไกสำคัญในการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ การดำเนินงานในครั้งนั้น ได้รับความร่วมมือและการสนับสนุนทั้งในระดับนโยบายและทรัพยากรจากส่วนราชการที่เกี่ยวข้องในจังหวัด อาทิ องค์การบริหารส่วนจังหวัด สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ฯลฯ ทำให้การจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุดำเนินการได้ตามเป้าหมายและทำให้ศูนย์เอนกประสงค์เทศบาลเมืองสกลนคร มีข้อมูลผู้สูงอายุที่เป็นปัจจุบันเพื่อใช้ประโยชน์ในการวางแผน กำหนดโครงการและกิจกรรมที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาข้อเท็จจริงของผู้สูงอายุ

ในปี พ.ศ. 2553 สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ ได้จัดพิมพ์คู่มือมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุฉบับพกพาที่มีเนื้อหากระชับรัดกุมเข้าใจง่าย และมีภาพประกอบเพื่อให้เป็นคู่มือที่อำนวยความสะดวกในการสร้างความรู้ความเข้าใจในการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ และเผยแพร่ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และในปีเดียวกัน สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ขยายผลการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในภาคกลางและภาคเหนือจำนวน 2 พื้นที่ ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย จังหวัดนนทบุรี และเทศบาลตำบลหนองตองพัฒนา อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่ โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง 2 พื้นที่ ได้ดำเนินการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุและมีข้อมูลผู้สูงอายุเพื่อใช้ในการวางแผนและดำเนินโครงการและกิจกรรม ซึ่งสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ให้การสนับสนุนความรู้ เอกสาร คู่มือรวมทั้งงบประมาณเบื้องต้นในการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ เช่นเดียวกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้ดำเนินการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติที่ผ่านมา

ในเวลาต่อมา ระหว่างปี พ.ศ. 2554 – 2556 สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ ได้เร่งรัดขยายผลการส่งเสริมการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ โดยกำหนดเป้าหมายให้ครอบคลุมในทุกจังหวัด โดยมุ่งหวังให้มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างน้อย 1 แห่ง ใน 1 จังหวัดร่วมดำเนินการ โดยสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้จัดการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ ความเข้าใจเรื่องมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ โดยมีการบรรยายให้ความรู้ โดยบุคลากรของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุร่วมกับบุคลากรจากพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปดำเนินการแล้ว รวมทั้งสนับสนุนเอกสาร คู่มือมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ เพื่อให้ทั้งผู้ปฏิบัติงานและผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้ใช้เป็นแนวปฏิบัติ

ในระหว่างปี พ.ศ.2554-2556 ของการขยายผลการส่งเสริมการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกเหนือจากการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุแล้ว สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ให้การสนับสนุนงบประมาณเพิ่มเติมแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้หน้า

งบประมาณส่วนเพิ่มเติมนี้ไปจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อผู้สูงอายุ โดยเป็นโครงการและกิจกรรมที่มีความสอดคล้องกับผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ ซึ่งในระหว่างปี พ.ศ. 2554-2556 มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีความพร้อมและสมัครใจเข้าร่วมดำเนินการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ จำนวน 60 แห่ง ในพื้นที่ 52 จังหวัด

3.4 สรุปข้อมูลผู้สูงอายุใน 64 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

จากการดำเนินงานสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ ระหว่างปี พ.ศ. 2551 - 2556 ใน 64 พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 52 จังหวัด มีข้อมูลสรุปปรายตัวชีวิต ดังนี้

สรุปข้อมูลผู้สูงอายุ ตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ จำนวน 64 พื้นที่ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 - 2556

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	หน่วยนับ(พื้นที่)	
			ผ่านเกณฑ์	ไม่ผ่านเกณฑ์
1. ด้านความ มั่นคงในชีวิต	1. สุขภาพ	1. ร้อยละ 60 ของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	64 100%	-
		2. ร้อยละ 90 ของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแล และรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	60 93.8%	4
	2. ครอบครัวยุคใหม่และการอยู่อาศัย	3. ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	62 96.88%	2
		3. ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	4. ร้อยละ 100ของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	21 32.80%
2.ด้าน การศึกษา	4. การศึกษาและการเรียนรู้	5. ร้อยละ 70 ของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา อบรมเรียนรู้ตามความสนใจความถนัดหรือความต้องการ	47 73.40%	17
	5. การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร	6. ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	59 92.20%	5
3. ด้าน เศรษฐกิจ	6. การมีงานทำและรายได้	7. ร้อยละ 70 ของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	41 64.1%	23

		8. ร้อยละ 60 ของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	32 50%	32
	7.การมีหลักประกันด้านการออม	9. ร้อยละ 60 ของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	54 84.40%	10
4. ด้านสังคม	8. การปฏิบัติศาสนกิจ	10. ร้อยละ 70 ของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	61 95.30%	3
	9. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม	11. ร้อยละ 80 ของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	48 75%	16
	10. การเป็นที่พึ่งทางจิตใจให้กับคนวัยอื่น	12. ร้อยละ 90 ของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาองค์ความรู้หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	43 67.2%	21

ข้อมูลการสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุทั้ง 12 ตัวชี้วัด ใน 64 พื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ใน 52 จังหวัดตามตารางข้างต้นนี้ แสดงให้เห็นว่าร้อยละของตัวชี้วัดส่วนใหญ่ ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ โดยเฉพาะผ่านเกณฑ์ครบในทุกพื้นที่ (ร้อยละ 100) ในตัวชี้วัดเรื่องผู้สูงอายุได้รับการตรวจสุขภาพประจำปี โดยพบว่ามีตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์ค่อนข้างสูงในเรื่องของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ (ร้อยละ 77.20) และมีตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์ค่อนข้างต่ำในเรื่องผู้สูงอายุมีรายได้พอเพียงกับค่าใช้จ่าย (ร้อยละ 64.1) และตัวชี้วัดผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ (ร้อยละ 50) ซึ่งตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์และตัวชี้วัดที่ผ่านเกณฑ์ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ เป็นตัวชี้วัดที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นเจ้าของข้อมูลจะต้องให้ความสนใจ และให้ความตระหนัก เพื่อนำไปสู่การร่วมกันพิจารณาและวิเคราะห์ข้อมูลตัวชี้วัดดังกล่าว ประกอบการเสนอแผนเพื่อการจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาผู้สูงอายุตามข้อเท็จจริงและข้อมูลที่ได้ค้นพบจากการสำรวจดังกล่าว

3.5 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ : วิเคราะห์บทบาท

สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ

1. สร้างความรู้ ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ โดยการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจในเรื่องมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุให้แก่ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ เพื่อให้มีความรู้ ความเข้าใจและมีความตระหนักในความสำคัญและประโยชน์ของการมีข้อมูลผู้สูงอายุ และเพื่อนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปใช้เป็นเครื่องมือในการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อีกทั้งเพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำข้อมูลผู้สูงอายุที่ได้จากการสำรวจไปพิจารณา

และวิเคราะห์เพื่อจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมต่าง ๆ ที่สอดคล้องกับสภาพปัญหาและข้อเท็จจริงของผู้สูงอายุ

2. พิจารณาคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การสนับสนุนงบประมาณในการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ โดยพิจารณาพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบริบทที่แตกต่างกัน เพื่อศึกษาความแตกต่าง ความสำเร็จและข้อจำกัดในการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ โดยมีประเด็นพิจารณาดังนี้

ชุมชนเมือง

- เป็นชุมชนที่อยู่ในเขตเทศบาล
- ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพนอกภาคเกษตรมากกว่าในภาคเกษตร
- มีโครงสร้างพื้นฐาน และสาธารณูปโภคที่ครอบคลุมทั่วถึง อาทิ ถนน ไฟฟ้า น้ำประปา โทรศัพท์สาธารณะที่ดี

ชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท

- เป็นชุมชนที่อยู่รอบนอกของเขตเทศบาล
- ประชากรมีอาชีพนอกภาคเกษตรและในภาคเกษตรในสัดส่วนที่ใกล้เคียงกัน
- มีโครงสร้างพื้นฐาน มีค่อนข้างครอบคลุมรองลงมาจากชุมชนเมือง

ชุมชนชนบท

- เป็นชุมชนที่อยู่นอกเขตเทศบาล
- ประชากรส่วนใหญ่มีอาชีพในภาคเกษตร
- มีโครงสร้างพื้นฐาน ที่ด้อยกว่าชุมชนกึ่งเมืองกึ่งชนบท

3. ให้การสนับสนุนงบประมาณ และเอกสารคู่มือมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. ให้คำปรึกษาแนะนำและกำกับดูแลติดตามผลการดำเนินงาน โดยการลงพื้นที่และประสานงานทางโทรศัพท์ เพื่อให้คำปรึกษาแนะนำและให้กำลังใจในการดำเนินงาน ซึ่งทำให้ทราบถึงข้อเท็จจริงที่เป็นทั้งความสำเร็จ ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงาน

5. จัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลการจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุและถอดบทเรียนการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ ในทุกพื้นที่ดำเนินการ ได้เสนอผลการจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุและได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น นำเสนอบทเรียนที่เป็นประสบการณ์จากการปฏิบัติงาน รวมทั้งเสนอแนะแนวปฏิบัติเพื่อการพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

6. จัดทำรายงานสรุปผลภาพรวมของการดำเนินงานรวมทั้งบทเรียนที่สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจากการดำเนินงาน เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงและการขยายผลการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

บทบาทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และองค์กรเครือข่ายด้านผู้สูงอายุ

1. การสร้างความรู้ความเข้าใจมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ ให้แก่ผู้เกี่ยวข้องในระดับพื้นที่ โดยการจัดประชุมเพื่อสร้างความเข้าใจเรื่องมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ ให้แก่ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้นำกลุ่มหรือชมรมของผู้สูงอายุ เพื่อชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและประโยชน์ที่จะได้รับจากการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่

2. แต่งตั้งคณะทำงานส่งเสริมมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น โดยกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะทำงานในการทำหน้าที่เป็นกลไกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการวางแผนการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ

3. วางแผนดำเนินการสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ โดยมีวิธีการดังนี้

3.1 นำแบบสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ ไปใช้เป็นเครื่องมือในการสอบถามข้อมูลผู้สูงอายุ

3.2 มอบหมายตัวผู้เก็บข้อมูลตามแบบสำรวจ ซึ่งควรเป็นบุคคลในชุมชนที่ผู้สูงอายุคุ้นเคยและไว้วางใจ เช่น อาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ อาสาสมัครสาธารณสุข อาสาสมัครพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ สมาชิกชมรมผู้สูงอายุ เป็นต้น

3.3 คัดเลือกและแบ่งพื้นที่รับผิดชอบ และกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่างให้ชัดเจน หากมีผู้สูงอายุไม่มาก ควรเก็บข้อมูลผู้สูงอายุทุกคน

3.4 กำหนดระยะเวลาในการจัดเก็บและการส่งคืนแบบสำรวจ

3.5 วิธีการเก็บข้อมูล ควรใช้การสอบถามจากผู้สูงอายุโดยตรง จากการไปเยี่ยมบ้าน หรือนัดผู้สูงอายุมาประชุม

3.6 ตรวจสอบความสมบูรณ์และความถูกต้องของข้อมูล หากข้อมูลยังไม่สมบูรณ์หรือไม่ชัดเจน ควรให้ผู้เก็บข้อมูลไปทำการสำรวจอีกครั้ง

3.7 การประมวลผล โดยใช้ค่าร้อยละของข้อมูลที่ได้จากการสำรวจ เปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุเป็นรายข้อ

4. จัดทำรายงานผลการสำรวจข้อมูลตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ โดยคณะทำงานส่งเสริมมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ จะต้องจัดทำรายงานผลการสำรวจฯ โดยมีรายละเอียดในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้ ความเป็นมาของการสำรวจ วัตถุประสงค์ วิธีการสำรวจ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลรายตัวชี้วัด ที่แสดงให้เห็นถึงคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุว่าผ่านหรือไม่ผ่านเกณฑ์ตามมาตรฐานฯ การจัดลำดับข้อมูลตามความจำเป็นเร่งด่วนของปัญหา เพื่อการ

เสนอโครงการ/กิจกรรมในการแก้ไขปัญหาที่ค้นพบจากการสำรวจ มีการกำหนดผู้รับผิดชอบ/ดำเนินการอย่างชัดเจน รวมทั้งแหล่งที่มาของงบประมาณที่จะใช้ในการดำเนินการเพื่อให้ความสนับสนุน

5. เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ผลการสำรวจข้อมูลเพื่อให้ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้สูงอายุรับทราบผลการสำรวจฯ โดยเสนอผลการสำรวจเป็นเอกสารสรุปสั้น ๆ ที่เข้าใจง่าย และมีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางต่าง ๆ เช่น การนำเสนอต่อที่ประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สื่อท้องถิ่น เช่น เสียงตามสายในชุมชน วิทยุ โทรทัศน์ เป็นต้น และส่งเสริม แนะนำให้มีการนำมาตราฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การขยายผลในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

6. จัดทำและเสนอแผนงาน โครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ โดยพิจารณาเสนอโครงการ หรือกิจกรรมที่ตอบสนองต่อตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์ ดังนี้

6.1 การจัดทำแผน

- จัดประชุมร่วมกันระหว่างคณะทำงานส่งเสริมมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อร่วมกันพิจารณาผลการสำรวจคุณภาพชีวิตตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ โดยวิเคราะห์ปัญหา แหล่งทุนและงบประมาณ แนวทางการประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในชุมชน ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อร่วมกันดำเนินงาน

- เสนอผลการสำรวจและผลสรุปของการประชุมคณะทำงานต่อเวทีประชาคมในท้องถิ่น และระดมความคิดเห็นกับผู้เกี่ยวข้องว่าควรจัดทำโครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในเรื่องใดตามลำดับก่อนหลังโดยพิจารณาจากผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุโดยเฉพาะตัวชี้วัดที่ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานฯ

- เสนอมติที่เป็นความเห็นชอบของเวทีประชาคมเข้าสู่ที่ประชุมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรวมทั้งการเสนอแผนงาน โครงการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุและการพิจารณางบประมาณสนับสนุน

- กำหนดเป้าหมายของแผนและโครงการที่จะดำเนินการเป็นรายปี โดยพิจารณาให้สอดคล้องกับเกณฑ์มาตรฐานรายตัวชี้วัด

6.2 ดำเนินงานตามแผน และสรุปบทเรียน

- ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน ภาคธุรกิจ สถาบันการศึกษา สถาบันทางศาสนา องค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ ฯลฯ เพื่อให้มีส่วนร่วมและให้มีการสนับสนุนการดำเนินงานตามแผน

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดสรรงบประมาณและระดมทุนทั้งภายในและภายนอกชุมชน เพื่อดำเนินงานตามโครงการ

- เมื่อเสร็จสิ้นโครงการ ให้มีการสรุปบทเรียนว่า การดำเนินงานตามโครงการมีจุดแข็ง จุดอ่อนอย่างไรบ้าง และหากจะทำโครงการเช่นนี้อีก ต้องปรับปรุงวิธีการดำเนินงานอย่างไร

3.6 จากประชุมสรุปผลสู่การปรับปรุงเพื่อพัฒนา

การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ได้มีการนำมา มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปปฏิบัติ เป็นขั้นตอนการดำเนินงานที่สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้จัดให้มีขึ้นในช่วงเวลาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ได้ดำเนินการจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุตามมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุเสร็จสิ้นแล้ว เพื่อให้เป็นเวทีที่เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุทุกแห่ง ได้นำเสนอผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ และได้ร่วมแลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น รวมทั้งประสบการณ์ที่ได้จากการดำเนินงาน และการวิเคราะห์ผลการสำรวจ นอกจากนี้ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังได้แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น สะท้อนบทเรียนปัญหาอุปสรรค และข้อจำกัดต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในแต่ละพื้นที่ เพื่อนำไปสู่การให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุง แก้ไข เพื่อให้มีการขยายผลให้มีการนำมามาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติในพื้นที่อื่น ๆ ต่อไป

ผลจากการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อสรุปผลการดำเนินงานดังกล่าว ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทั้งจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ และผู้ปฏิบัติงานของสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้รับทราบข้อเท็จจริงของข้อมูลสถานการณ์ผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่ ซึ่งมีทั้งความคล้ายคลึงกัน แตกต่างกันในแต่ละตัวชี้วัด การนำเสนอโครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุในบริบทที่แตกต่างกันในแต่ละพื้นที่ รวมถึงการให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความไม่ชัดเจนของคำถามในแบบสำรวจบางข้อ โดยขอให้สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุมีการทบทวน ปรับปรุงแบบสำรวจมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ เพื่อให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น สำหรับการนำไปใช้ในการจัดเก็บข้อมูลผู้สูงอายุได้เที่ยงตรงมากที่สุด

ดังนั้น สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุจึงได้ดำเนินการทบทวนและปรับปรุงคู่มือมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ ที่เป็นการระดมสมองร่วมกันระหว่างผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ และเจ้าหน้าที่สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ จำนวน 2 ครั้ง ดังนี้

การปรับปรุงครั้งที่ 1 ในปี พ.ศ. 2554 เป็นการปรับปรุงสาระและเนื้อหาบางส่วนของคู่มือและถ้อยคำในแบบสำรวจเพื่อให้เกิดความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ซึ่งสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ ได้นำข้อคิดเห็นดังกล่าวไปจัดพิมพ์คู่มือมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุฉบับใหม่

การปรับปรุงครั้งที่ 2 ในปี พ.ศ. 2556 เป็นผลจากการประชุมสรุปบทเรียนการขยายผลการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติระหว่าง ปี พ.ศ. 2554 – 2556 ซึ่งผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและองค์กรเครือข่ายมีความเห็นว่า ควรมีการเพิ่มคำถามที่จำเป็นในการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ และควรมีการปรับเพิ่มค่าเกณฑ์ร้อยละในบางตัวชี้วัดที่เดิมกำหนดไว้ค่อนข้างต่ำ ดังนั้น ในการทบทวนและปรับปรุงคู่มือมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ ครั้งที่ 2 ได้มีการปรับเพิ่มค่าเกณฑ์ร้อยละ ดังนี้

เพิ่มค่าเกณฑ์ร้อยละในตัวชี้วัดที่ 1 ด้านการตรวจสอบสุขภาพผู้สูงอายุจากเดิมร้อยละ 60 เพิ่มเป็นร้อยละ 80

เพิ่มเติมตัวชี้วัดที่ 3 ในเรื่องการออกกำลังกายของผู้สูงอายุ

เพิ่มเติมตัวชี้วัดที่ 6 เรื่องสิ่งแวดล้อมความสะอาดที่เหมาะสมและปลอดภัยในบ้านของผู้สูงอายุ

รวมจำนวนตัวชี้วัด 14 ตัวชี้วัด นอกจากนี้ได้มีการปรับปรุงแบบสำรวจฯ ขึ้นใหม่ โดยได้มีการเพิ่มเติมข้อคำถามในตัวชี้วัดที่เพิ่มขึ้น และมีการแทรกคำอธิบายประกอบเพิ่มเติมในแต่ละข้อคำถาม เพื่อสร้างความเข้าใจที่ชัดเจนมากขึ้นให้แก่ผู้ทำหน้าที่สำรวจข้อมูล ดังตารางการปรับปรุงเกณฑ์มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ และแบบสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุที่ปรับปรุงขึ้นใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับเกณฑ์ดังกล่าว

การปรับเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ ปี พ.ศ.2556

ดัชนี/ข้อกำหนด	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	หมายเหตุ	
1. ด้านความ มั่นคงในชีวิต	1. สุขภาพ	1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพ ทั่วไปประจำปี	80	เดิม 60	
		2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและ รักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90		
		3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ออกกำลังกาย อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน	60	*เพิ่ม	
	2. ครอบครัวและ การอยู่อาศัย	4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับ ครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80		
		3. ความปลอดภัย ในชีวิตและ ทรัพย์สิน	5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาัดเอา เปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	
			6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีสิ่งแวดล้อม สะอาด เหมาะสมและปลอดภัยสำหรับ ผู้สูงอายุ ภายในบ้านและบริเวณบ้าน	60	*เพิ่ม
2. ด้านการศึกษา	4. การศึกษาและ การเรียนรู้	7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้เข้าร่วมอบรม ศึกษา เรียนรู้	70		

ดัชนี/ข้อกำหนด	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	หมายเหตุ
	5. การเข้าถึงข้อมูล ข่าวสาร	8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูล ข่าวสารทั่วไปและข้อมูลสิทธิประโยชน์ ของผู้สูงอายุ	80	
3.ด้านเศรษฐกิจ	6. การมีงานทำ และรายได้	9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับ ค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	
		10. ร้อยละของผู้สูงอายุมีงานทำและมีรายได้	60	
	7. การมีหลักประกัน ด้านการออม	11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	
4. ด้านสังคม	8. การปฏิบัติ ศาสนกิจ	12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติ ศาสนกิจตามศาสนาที่นับถือ	70	
	9. การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทาง สังคม	13. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมใน กิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือน ละ 1 ครั้ง	80	
	10. การเป็นที่พึ่ง ทางจิตใจให้กับ คนวัยอื่น	14. ร้อยละของผู้สูงอายุที่เป็นที่พึ่งทางใจ ให้แก่บุตรหลานหรือบุคคลอื่น	90	

แบบสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ (ปรับปรุง ปี พ.ศ.2556) ตามมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและ
คุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

หมายเลขแบบสอบถาม

ชื่อผู้สูงอายุ นาย, นาง, นางสาว.....นามสกุล.....
บ้านเลขที่.....หมู่ที่..... ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

1. เพศ 1. หญิง 2. ชาย

2. อายุ ปี

3. การศึกษา

1. ☐ ไม่ได้รับการศึกษา	2. ☐ ประถมศึกษา
3. ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น	4. ☐ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช.
5. ☐ อนุปริญญา/ ปวส.	6. ☐ ปริญญาตรี
7. ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	

4. สถานภาพสมรส

1. ☐ โสด	2. ☐ สมรส
3. ☐ หม้าย	4. ☐ หย่าร้าง/แยกกันอยู่
5. ☐ อื่น ๆ	

ในรอบปีที่ผ่านมาผู้สูงอายุได้รับการปฏิบัติ ดังต่อไปนี้ หรือไม่

5. ท่านได้รับการตรวจสอบสุขภาพทั่วไปประจำปี ใช่หรือไม่

1. ใช่ 2. ไม่ใช่

การตรวจสอบสุขภาพประจำปี หมายถึง การตรวจร่างกายโดยแพทย์พยาบาล เจ้าหน้าที่
โรงพยาบาล หรือ อสม. หรือ ได้รับบริการ ณ สถานบริการทางการแพทย์ เช่น โรงพยาบาล รพ.สต.
ศูนย์สาธารณสุขมูลฐานชุมชน (ศสมช.) ศูนย์บริการสาธารณสุข และการให้บริการในพื้นที่ เพื่อตรวจหา
เบาหวาน ไขมันในเส้นเลือด การวัดความดันโลหิต ตรวจปัสสาวะ อุจจาระ ตรวจภายใน เป็นต้น

6. ท่านได้รับการดูแล รักษาเมื่อเจ็บป่วย ใช่หรือไม่

1. ใช่ 2. ไม่ใช่

การดูแลรักษาเมื่อเจ็บป่วย หมายถึง การได้รับการดูแลรักษาด้วยตนเองหรือการช่วยเหลือจากญาติ คนใกล้ชิด อสม. อผส. ในยามป่วยไข้ เช่น พาไปพบแพทย์ จัดหายาให้รับประทาน เป็นต้น

7. ท่านได้ออกกำลังกายอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน ใช่หรือไม่

1. ใช่

2. ไม่ใช่

การออกกำลังกาย หมายถึง การเคลื่อนไหวออกแรง/ออกกำลังกาย จนรู้สึกเหนื่อยพอสมควรอย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน วันละประมาณ 10 - 30 นาที

8. ท่านอาศัยอยู่ในบ้านหลังเดียว/บริเวณเดียวกันกับบุตรหลาน ใช่หรือไม่

1. ใช่

2. ไม่ใช่

การอยู่ในบ้านหลังเดียว/บริเวณเดียวกันกับบุตรหลาน หมายถึง การพักอาศัยในบ้านหรือละแวกใกล้เคียงที่บุตรหลานสามารถช่วยเหลือดูแลได้สะดวก

9. ท่านเคยถูกทำร้ายร่างกายหรือถูกเอาใจเปรียบ ใช่หรือไม่

1. ใช่

2. ไม่ใช่

การถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกเอาใจเปรียบ หมายถึง การถูกทุบตี ทรมาณร่างกาย ถูกหลอกหลวงให้เสียทรัพย์ทั้งจากคนในครอบครัว ญาติหรือบุคคลอื่น

10. ภายในบ้านของท่าน มีสิ่งอำนวยความสะดวกเหมาะสมและปลอดภัย อย่างน้อย 3 รายการ ใช่หรือไม่

ราวจับ เช่น ราวจับบันได ราวจับในห้องน้ำ ฯลฯ

โถส้วมแบบนั่งราบ

ทางลาด

ประตูเลื่อน

อุปกรณ์เปิดปิดประตูแบบคันโยก

พื้นบ้านเป็นระดับเดียวกัน

ทางเดินเข้าบ้านระดับเดียวกัน

1. ใช่ (ตอบ 3 รายการขึ้นไป)

2. ไม่ใช่

11. ท่านเคยเข้าร่วมอบรม ศึกษา เรียนรู้ จากหน่วยงาน องค์กร หรือชมรมผู้สูงอายุ ใช่หรือไม่

1. ใช่

2. ไม่ใช่

การเข้าร่วมอบรม ศึกษา เรียนรู้ หมายถึง การได้รับความรู้จากการเข้าร่วมอบรม ศึกษาเรียนรู้จากหน่วยงาน องค์กร หรือชมรมผู้สูงอายุ เช่น อบรมความรู้ด้านสุขภาพ ด้านอาชีพ เป็นต้น

บทที่ 4

สรุปบทเรียนและข้อเสนอแนะ

มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ เป็นเป้าหมายสำคัญในการส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตให้แก่ผู้สูงอายุ สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ดำเนินการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวน 64 พื้นที่ ได้นำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปใช้ในการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระหว่างปี พ.ศ.2551-2556 จากการประชุมสรุปผลและสรุปบทเรียนการดำเนินงานมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ มีผลสรุปการดำเนินงานที่สำคัญดังนี้

1. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น : เสริมศักยภาพการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุ

1.1 การสำรวจคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ มีกระบวนการดำเนินงานที่สร้างการมีส่วนร่วม (Participation) ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ภาคประชาชน เครือข่าย และอาสาสมัครดูแลผู้สูงอายุ โดยมีกลไกของคณะกรรมการฯ ที่รับผิดชอบการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ สู่การปฏิบัติในแต่ละพื้นที่ ทำหน้าที่เป็นที่ปรึกษา กำกับดูแล และร่วมดำเนินการในทุกขั้นตอน ซึ่งข้อมูลฯ ที่ได้จากการสำรวจ สามารถนำมาใช้ประโยชน์ได้ในการยืนยันข้อเท็จจริงเชิงประจักษ์ของผู้สูงอายุในพื้นที่ (Evidence Base) ที่ครอบคลุมมิติต่าง ๆ ของคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ

1.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีข้อมูลผู้สูงอายุที่เป็นปัจจุบันที่ทำให้ทราบถึงสถานการณ์ของผู้สูงอายุในพื้นที่ของตนเอง อีกทั้งสามารถนำข้อมูลผู้สูงอายุไปใช้ประโยชน์ในการจัดทำแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่สอดคล้องกับสถานการณ์ สภาพปัญหา และความต้องการของผู้สูงอายุได้

1.3 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงในการคุ้มครอง ดูแล และส่งเสริมคุณภาพชีวิตของคนทุกกลุ่มในชุมชนฐานราก ที่รวมถึงกลุ่มผู้สูงอายุด้วย ตามนโยบายและแผนการกระจายอำนาจของรัฐบาล การเสริมสร้างขีดความสามารถ (Capacity Building) ให้แก่บุคลากรตั้งแต่ระดับบริหาร จนถึงระดับปฏิบัติในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีความรู้ความเข้าใจเป้าหมายของการส่งเสริมคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุเป็นเรื่องที่มีความสำคัญและมีความจำเป็น สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุได้ใช้มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุเป็นทั้งเป้าหมายและเครื่องมือสำคัญในการดำเนินงานเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุให้ตรงกับสภาพข้อเท็จจริงมากที่สุด ขณะเดียวกัน ขั้นตอนต่างๆ ในการนำมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัตินี้ ยังเป็นองค์ความรู้ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานกับกลุ่มเป้าหมายอื่น ๆ ในชุมชนได้เช่นเดียวกันอีกด้วย

1.4 มีการสร้างเครือข่ายและความสัมพันธ์ ทั้งความสัมพันธ์ระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างบุคคลในแต่ละภูมิภาคเพื่อการแลกเปลี่ยนความรู้ แบ่งปันประสบการณ์ในการดำเนินงานผู้สูงอายุระหว่างพื้นที่ อาทิ รูปแบบของกิจกรรม โครงการ หรือความริเริ่มใหม่ ๆ ซึ่งนับเป็นการกระตุ้นให้เกิด

ความร่วมมือและการสร้างมุมมองใหม่ที่จะมีส่วนสำคัญในการช่วยขยายขอบเขต บทบาท ภารกิจ และรูปแบบของการดำเนินงานด้านผู้สูงอายุให้มีความหลากหลายและครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

2. ผู้สูงอายุ : ได้รับความดูแล

การที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้นำข้อมูลผู้สูงอายุจากการสำรวจมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุมาศึกษาพิจารณา และวิเคราะห์เพื่อนำเสนอแผน จัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุนั้น ทำให้กลุ่มผู้สูงอายุได้รับประโยชน์จากการพัฒนา ส่งเสริมศักยภาพและดูแลเอาใจใส่มากขึ้น ทำให้ผู้สูงอายุมีความมั่นใจในเรื่องการดูแล ทำให้สามารถพึ่งพาตนเองได้ตลอดจนสามารถดำเนินชีวิตและอาศัยอยู่ร่วมในครอบครัวและชุมชนได้อย่างเหมาะสม

3. เพิ่มขีดความสามารถองค์กรเครือข่ายในการดำเนินงานผู้สูงอายุ

องค์กรเครือข่ายโดยเฉพาะชมรมผู้สูงอายุ ได้ร่วมเรียนรู้การใช้มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ทำให้มีข้อมูลสถานการณ์ผู้สูงอายุที่เป็นปัจจุบันเพื่อใช้ในการจัดทำโครงการเพื่อส่งเสริมและพัฒนาผู้สูงอายุ ทั้งทางด้านสุขภาพ การศึกษา เศรษฐกิจ สังคม ฯลฯ

บทวิเคราะห์

มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ นับเป็นองค์ความรู้ที่มีความจำเป็นสำหรับการปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งกล่าวได้ว่ามาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุได้มีส่วนสำคัญในการทำหน้าที่เป็น **เครื่องมือในการจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM)** และพัฒนาทักษะ (Skills) ให้กับผู้บริหาร เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รวมทั้งผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนร่วมในกระบวนการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ กล่าวคือ

1. มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน (Learning and Sharing) ระหว่างผู้ปฏิบัติงานจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (Stakeholders) โดยมีสำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุทำหน้าที่เป็น **“เจ้ามือ”** สนับสนุนงบประมาณดำเนินการในระยะเริ่มต้น มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นร่วมกับองค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุทำหน้าที่เป็น **“เจ้าภาพ”** ดำเนินการในการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ และเรียนรู้การใช้ข้อมูลเพื่อการวางแผนงานด้านผู้สูงอายุ ควบคู่ไปกับการรับเป็น **“เจ้าของ”** งานมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้บรรจงบงานมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุไว้ในแผนทำให้สามารถสนับสนุนงบประมาณเพื่อทำการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระยะต่อไปได้อย่างต่อเนื่อง

2. ผู้ปฏิบัติงานในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งผู้บริหารและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง เห็นถึงความสำคัญ และตระหนักในประโยชน์ของการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ เนื่องจากข้อมูลที่ได้จากการสำรวจจะเป็น

เงื่อนไขและข้อบังคับที่สำคัญในการจัดทำและเสนอแผนงาน โครงการ และกิจกรรมเชิงรุก หรือเชิงป้องกันสำหรับผู้สูงอายุได้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

3. มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุทำหน้าที่เป็น **เครื่องมือในการบูรณาการความร่วมมือข้ามศาสตร์ระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง** ในการร่วมกันส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุ ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เห็นได้ชัด ได้แก่ สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล รวมทั้ง ชมรมผู้สูงอายุ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพระดับตำบล โรงพยาบาลชุมชน สำนักงานจัดหางานจังหวัด สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ฯลฯ ที่ได้เข้ามาให้ความร่วมมือ และให้ความสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุในแต่ละพื้นที่

4. ความร่วมมือและการมีส่วนร่วมในกระบวนการคิด การร่วมกันวิเคราะห์เพื่อปรับปรุงและพัฒนาคู่มือมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่องระหว่างเจ้าหน้าที่สำนักงานส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้แทนองค์กรเครือข่ายผู้สูงอายุ ทำให้คู่มือมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุได้รับการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สามารถทำหน้าที่เป็นสื่อความรู้ หรือเครื่องมือเพื่อการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุที่มีความชัดเจนและสะดวกต่อการนำไปใช้

5. มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุเป็นทั้งเป้าหมายและเครื่องมือที่สามารถ **สร้างมูลค่าเพิ่มในการปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ (Value Added)** ทั้งในเชิงวิชาการ (Technical) และการนำไปสู่กระบวนการเรียนรู้ร่วมกัน (Learning Process) ของผู้ที่เกี่ยวข้องหรือผู้มีส่วนได้เสีย (Stakeholders) ทำให้เกิดทักษะ (Skills) และความชำนาญ ในการปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุ โดยจะส่งผลต่อการพัฒนาการดำเนินงาน เพื่อสร้างผลลัพธ์ (Outcome) ที่สามารถนำไปสู่การยกระดับและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืนต่อไป

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ สู่การปฏิบัติและการขยายผล มีดังนี้

1. ควรมีการประชาสัมพันธ์เผยแพร่ความรู้ เรื่องมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ สู่สาธารณะโดยเฉพาะองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและความตระหนัก และเพื่อให้เห็นถึงความสำคัญและความจำเป็นของการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ ตามเกณฑ์มาตรฐานฯ ผู้สูงอายุ รวมไปถึงการใช้ข้อมูลผู้สูงอายุเพื่อการวางแผน จัดทำโครงการและกิจกรรมสำหรับผู้สูงอายุ

2. การสร้างความรู้ความเข้าใจที่ชัดเจน ถูกต้อง เรื่องมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุแก่ผู้เกี่ยวข้องก่อนการสำรวจข้อมูลโดยการประชุม ชักชวนความรู้เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนและถูกต้องโดยเฉพาะผู้รับผิดชอบการสำรวจข้อมูลฯ รวมทั้งมีการให้คำปรึกษา แนะนำเทคนิคต่าง ๆ ในการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุอย่างใกล้ชิด

3. การเตรียมความพร้อมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะนำมาตราฐานฯ ผู้สูงอายุไปใช้ในการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุ จะต้องมีการวางแผน กำหนดขั้นตอนในการดำเนินงานที่เป็นระบบชัดเจน มีการกำหนดตัวผู้รับผิดชอบ กำหนดเวลาการจัดเก็บ และการจัดทำรายงานสรุปผลการสำรวจ

4. สร้างความมีส่วนร่วม และบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องรวมทั้งแกนนำองค์กรเครือข่ายโดยเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการและทุกขั้นตอน

5. ให้ความสำคัญ และคำนึงถึงวัฒนธรรมชุมชนท้องถิ่นและวิถีปฏิบัติของแต่ละชุมชน โดยเฉพาะการให้เกียรติ การเคารพนับถือยกย่องผู้สูงอายุ รวมถึงควรมีการศึกษาเพื่อเข้าใจอัตลักษณ์ของผู้สูงอายุในแต่ละท้องถิ่น

บทสรุป

อาจกล่าวได้ว่า “มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ” เป็นสื่อกลางที่สามารถยกระดับและพัฒนาความรู้และทักษะการปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุให้แก่ผู้เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะผู้ปฏิบัติงานด้านผู้สูงอายุในระดับท้องถิ่น คู่ขนานไปกับการพัฒนาและยกระดับคุณภาพชีวิตของผู้สูงอายุ อย่างไรก็ตามเงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จ และความยั่งยืนในการนำมาตราฐานฯ ผู้สูงอายุสู่การปฏิบัตินั้น ยังคงจำเป็นที่จะต้องได้รับความสนับสนุนโดยตรงจากผู้ปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องทั้งในระดับนโยบาย และระดับปฏิบัติ รวมทั้งยังคงต้องมีการดำเนินการจัดการความรู้เรื่องมาตรฐานฯ ผู้สูงอายุอย่างต่อเนื่อง (Knowledge Management: KM) เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีข้อมูลผู้สูงอายุที่สามารถสะท้อนถึงข้อเท็จจริงที่เป็นปัจจุบันของสถานการณ์ผู้สูงอายุ และมีการนำข้อมูลมาใช้ประโยชน์โดยตรงต่อการพัฒนานโยบาย ควบคู่ไปกับการวางแผนเพื่อส่งเสริมและยกระดับคุณภาพชีวิตผู้สูงอายุได้อย่างยั่งยืนต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์. 2553. พระราชบัญญัติผู้สูงอายุ พ.ศ. 2546 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2553.
- คณะกรรมการผู้สูงอายุแห่งชาติ. 2553. แผนผู้สูงอายุแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ.2545-2564) ฉบับปรับปรุง ครั้งที่ 1 พ.ศ. 2552. กรุงเทพฯ : กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์.
- ปฏิญญาผู้สูงอายุไทย พ.ศ.2542.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550.
- สำนักงานส่งเสริมสวัสดิภาพและพิทักษ์เด็ก เยาวชน ผู้ด้อยโอกาส คนพิการ และผู้สูงอายุ. 2550. มาตรฐานและคู่มือการใช้มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. 2554. คู่มือการใช้มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. 2554. คู่มือการขยายผลการใช้มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ.
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. 2555. การขับเคลื่อนมาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุไปสู่การปฏิบัติ (พ.ศ. 2551 – 2554).
- สำนักส่งเสริมและพิทักษ์ผู้สูงอายุ. 2556. คู่มือการใช้มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ.
- รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ. 2551. เทศบาลตำบลเขาชัยสน อำเภอเขาชัยสน จังหวัดพัทลุง.
- รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์

สิทธิผู้สูงอายุ. 2552. เทศบาลเมืองสกลนคร อำเภอเมืองสกลนคร จังหวัดสกลนคร.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2553. เทศบาลตำบลหนองตองพัฒนา อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2553. องค์การบริหารส่วนตำบลบางสีทอง อำเภอบางกรวย
จังหวัดนนทบุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. เทศบาลตำบลคูเต่า อำเภอเมือง จังหวัดน่าน.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. องค์การบริหารส่วนตำบลยางซ้าย อำเภอเมือง จังหวัดสุโขทัย.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งรวงทอง อำเภอแม่วาง
จังหวัดเชียงใหม่.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. องค์การบริหารส่วนตำบลโพธิ์ใหญ่ อำเภวารินชำราบ จังหวัด
อุบลราชธานี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. องค์การบริหารส่วนตำบลนาพู่ อำเภอเพ็ญ จังหวัดอุดรธานี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. เทศบาลตำบลหุบ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. เทศบาลตำบลแม่หล่าย อำเภอเมือง จังหวัดแพร่.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. องค์การบริหารส่วนตำบลกาญูคละ อำเภอเวียง จันทน์วาริवास.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. เทศบาลตำบลบางปลาหม้า อำเภอบางปลาหม้า จังหวัด สุพรรณบุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. องค์การบริหารส่วนตำบลปากพูน อำเภอเมือง จังหวัด นครศรีธรรมราช.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าขนอน อำเภอคีรีรัฐนิคม จังหวัดสุ ราษฎร์ธานี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ สิทธิผู้สูงอายุ. 2554. เทศบาลเมืองหนองปรือ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลเมืองเลย อำเภอเมือง จังหวัดเลย.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลเมืองตาก อำเภอเมือง จังหวัดตาก.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลยางฮอม อำเภอขุนตาล จังหวัดเชียงราย.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์ สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลพระแท่น อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลห้วยดง อำเภอห้วยดง จังหวัดพิจิตร.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลสทิงพระ อำเภอสทิงพระ จังหวัดสงขลา.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลเมืองลำพูน อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลบ้านทุ่ม อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลหนองแคน อำเภอดงหลวง จังหวัดมุกดาหาร.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลสันผักหวาน อำเภอหางดง จังหวัดเชียงใหม่.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลแจ้ซ้อน อำเภอเมืองปาน
จังหวัดลำปาง.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลศรีถ้อย อำเภอแม่ใจ
จังหวัดพะเยา.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลชัยชุมพล อำเภอลับแล
จังหวัดอุตรดิตถ์.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์

สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลสระแก้ว อำเภอลาดยาว จังหวัดนครสวรรค์.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองแดน อำเภอระโนด จังหวัดสงขลา.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลชุมพล อำเภอสติงพระ จังหวัดสงขลา.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลท่าข้าม อำเภอเมือง จังหวัดสงขลา.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลไม้ขาว อำเภอถลาง จังหวัดภูเก็ต.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านนา อำเภอบ้านนาเดิม จังหวัดสุราษฎร์ธานี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลพานพร้าว อำเภอศรีเชียงใหม่ จังหวัดหนองคาย.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลวังแสง อำเภอแกดดำ จังหวัดมหาสารคาม.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลโนนเมือง อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลป่าไผ่ อำเภอพร้าว
จังหวัดเชียงใหม่.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลกำแพง อ.กุดชุม จ.ยโสธร.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองบัว อ.ชุมพบุรี จ.สุรินทร์.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเพชร อ.บำเหน็จณรงค์
จ.ชัยภูมิ.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลสูงเนิน อ.สูงเนิน จ.นครราชสีมา.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลก้านเหลือง อ.แวงน้อย จ.ขอนแก่น.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลบัวบาน อ.ยางตลาด จ.กาฬสินธุ์.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลทับพริก อ.อรัญประเทศ
จ.สระแก้ว.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลสำนักท้อน อ.บ้านฉาง จังหวัดระยอง.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลพนานิคม อ.นิคมพัฒนา จ.ระยอง.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์

สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองใหม่ อ.ราชสาส์น
จ.ฉะเชิงเทรา.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลบ่อพลอย อ.บ้านไร่ จังหวัดตราด.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลหนองบัว อ.เมือง จ.จันทบุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลเมืองเก่า อ.เส้าไห้ จ.สระบุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลขอนแก่น อ.หนองม่วง จ.ลพบุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลรางบัว อ.จอมบึง จ.ราชบุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง อ.เมือง จ.สมุทรสาคร.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลนครอ้อมน้อย อ.กระทุ่มแบน จ.สมุทรสาคร.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลบางกะเจ้า อ.พระประแดง
จ.สมุทรปราการ.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองโคน อ.เมือง จ.สมุทรสงคราม.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์

สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลกาหลง อ.เมือง จ.สมุทรสาคร.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านจิว อ.สามโคก จ.ปทุมธานี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลตลาดใหม่ อ.วิเศษไชยชาญ
จ.อ่างทอง.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลไม้ตัด อ.บางระจัน จ.สิงห์บุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลลำโพ อ.บางบัวทอง จ.นนทบุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. เทศบาลตำบลเขาย้อย อ.เขาย้อย จ.เพชรบุรี.

รายงานผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์
สิทธิผู้สูงอายุ. 2555. องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านควน อ.หลังสวน จ.ชุมพร.

ภาคผนวก

สรุปข้อมูลสถานการณ์ผู้สูงอายุ
ตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ ใน 64 พื้นที่
(ปีงบประมาณ 2551-2556)

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	หน่วยนับ : อปท.	
				ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
1. ด้าน ความมั่นคง ในชีวิต	1. สุขภาพ	1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพ ทั่วไปประจำปี	60	64 100%	
		2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแล และรักษา โรคเมื่อเจ็บป่วย	90	60 93.8%	4
	2. ครอบครัวยุคใหม่ และการอยู่อาศัย	3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัว หรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	62 96.88%	2
		3. ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบ หรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	21 32.80%
2.ด้าน การศึกษา	4. การศึกษาและ การเรียนรู้	5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา อบรม เรียนรู้ตามความสนใจความถนัดหรือความต้องการ	70	47 73.40%	17
	5. การเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร	6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูล ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	59 92.20%	5
3. ด้าน เศรษฐกิจ	6. การมีงานทำ และรายได้	7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ของตนเอง	70	41 64.1%	23
		8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	32 50%	32
	7.การมีหลักประกัน ด้านการออม	9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	54 84.40%	10
4. ด้าน สังคม	8. การปฏิบัติ ศาสนกิจ	10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจ ตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	61 95.30%	3
	9. การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางสังคม	11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	48 75%	16
	10. การเป็นที่พึ่ง ทางจิตใจให้กับ คนวัยอื่น	12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญา องค์ความรู้หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	43 67.2%	21

สรุปผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่นาร่อง จำนวน 4 พื้นที่ ปีงบประมาณ 2551-2553

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	หน่วยนับ : อปท.	
				ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
1. ด้านความ มั่นคงในชีวิต	1. สุขภาพ	1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพ ทั่วไปประจำปี	60	4	-
		2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแล และรักษา โรคเมื่อเจ็บป่วย	90	4	-
	2. ครอบครัวและ การอยู่อาศัย	3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัว หรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	4	-
	3. ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบ หรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	3	1
2.ด้าน การศึกษา	4. การศึกษาและ การเรียนรู้	5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา อบรม เรียนรู้ตามความสนใจความถนัดหรือความต้องการ	70	4	-
	5. การเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร	6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูล ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	4	-
3. ด้าน เศรษฐกิจ	6. การมีงานทำ และรายได้	7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ของตนเอง	70	3	1
		8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	3	1
	7.การมีหลักประกัน ด้านการออม	9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	4	-
4. ด้านสังคม	8. การปฏิบัติ ศาสนกิจ	10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจ ตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	4	-
	9. การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางสังคม	11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	3	1
	10. การเป็นที่พึ่ง ทางจิตใจให้กับ คนวัยอื่น	12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญา องค์ความรู้หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	2	2

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่น่านร่อง (ปีงบประมาณ 2551 - 2553)

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่			
		(ปี 2551) ศูนย์เนกประสงค์ฯ เขาชัยสน พัทลุง	(ปี 2552) ศูนย์เนกประสงค์ฯ เมืองสกลนคร สกลนคร	(ปี 2553) เทศบาล หนองตองพัฒนา เชียงใหม่	(ปี 2553) อบต.บางสีทอง นนทบุรี
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	94.10	86.80	86.70	83.00
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	98.51	99.50	97.70	97.30
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	97.74	93.20	96.00	93.50
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	100	82.60*	100	100
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา อบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด หรือความต้องการ	70	89.63	82.10	78.30	67.40
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	98.81	98.50	97.80	93.00
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	71.16	64.50*	71.70	70.60
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	79.25	31.16*	63.40	81.00
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	60.49	66.60	62.00	61.80
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติตามกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	95.83	92.30	96.70	89.60
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	87.19	85.70	80.20	58.40*
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญา องค์ความรู้ หรือทักษะชีวิต ให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	93.92	82.30*	94.70	71.10*

* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

สรุปผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผล จำนวน 12 พื้นที่ ปีงบประมาณ 2554

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	หน่วยนับ : อปท.	
				ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
1. ด้านความ มั่นคงในชีวิต	1. สุขภาพ	1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพ ทั่วไปประจำปี	60	12	-
		2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแล และรักษา โรคเมื่อเจ็บป่วย	90	12	-
	2. ครอบครัวและ การอยู่อาศัย	3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัว หรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	12	-
		3. ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบ หรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	4
2.ด้าน การศึกษา	4. การศึกษาและ การเรียนรู้	5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา อบรม เรียนรู้ตามความสนใจความถนัดหรือความ ต้องการ	70	11	1
	5. การเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร	6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูล ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	12	-
3. ด้าน เศรษฐกิจ	6. การมีงานทำ และรายได้	7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับ ค่าใช้จ่าย ของตนเอง	70	7	5
		8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	6	6
	7.กรรมสิทธิ์ประกัน ด้านการออม	9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	10	2
4. ด้านสังคม	8. การปฏิบัติ ศาสนกิจ	10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจ ตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	12	-
	9. การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางสังคม	11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	10	2
	10. การเป็นที่พึ่ง ทางจิตใจให้กับ คนวัยอื่น	12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญา องค์ความรู้หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคน ในชุมชน	90	8	4

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ

พื้นที่ขยายผล จำนวน 12 พื้นที่ ปีงบประมาณ 2554

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่											
		ทุรกันดาร เชียงใหม่	ปางช้าง สุโขทัย	ตุ๊ต๊ะ น่าน	แม่หล่าย แพร่	หลุม กาฬสินธุ์	โพธิ์ใหญ่ อุบล	นาพู่ อุดรฯ	หนองปรือ ชลบุรี	บางปลา สุพรรณฯ	ปากพูน นครศรีฯ	ท่าขน สุราษฎร์ฯ	กยัคคะ นเรศวร
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	78.9	91.3	83.8	92.90	98.5	79.2	90.5	73.53	96.42	78.3	75	79.35
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	99.1	97.9	95.40	98.93	97.6	98.0	95.5	91.08	99.45	96.4	98.7	97.7
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	85.2	95	88.10	92.18	99.5	86.6	93.3	95.13	88.98	86.9	91.6	80.97
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	100	100	93.20*	93.25*	100	99.3*	99.7*	94.73*	100	92.90*	81.47*	64.96*
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาอบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดหรือความต้องการ	70	80	79	73.50	80.11	86.9	77.4	87.9	79.47	84.02	71.3	83.6	64.96*
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	98.1	97.7	92.10	93.96	98.5	90.1	84.0	90.67	97.80	88.6	91.3	85.38
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	57.2*	80.6	60.70*	62.52*	87.8	58.4*	62.9*	83.27	71.07	76.6	78.6	75.87
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	53.2*	97.97	25.0*	48.67*	66.75	57.4*	63.3	70.20	65.52	49.8*	48*	65.42
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	60.6	75.2	69.10	66.43	93.5	64.1	55.5*	62.40	49.86*	72.6	80.3	67.51
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	97.8	85.3	77.0	83.30	95.1	82.9	90.6	86	96.14	80	86	84.68
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อย เดือนละ 1 ครั้ง	80	83.9	86.5	77.80*	86.68	94.7	84.0	94.1	80.13	89.26	80.4	88.7	60.78*
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญา องค์ความรู้ หรือ ทักษะชีวิต ให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	94.6	100	85.10*	96.98	98.7	87.6*	96.3	80.60*	98.07	92.8	93.5	74.94*

* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

สรุปผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผลจำนวน 23 พื้นที่ ปีงบประมาณ 2555

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	หน่วยนับ : อปท.	
				ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
1. ด้าน ความ มั่นคงใน ชีวิต	1. สุขภาพ	1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพ ทั่วไปประจำปี	60	23	-
		2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแล และรักษา โรคเมื่อเจ็บป่วย	90	21	2
	2. ครอบครัวยุคใหม่ และการอยู่อาศัย	3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัว หรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	23	-
		3. ความปลอดภัย ในชีวิตและทรัพย์สิน	4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบ หรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	8
2.ด้าน การศึกษา	4. การศึกษาและ การเรียนรู้	5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา อบรม เรียนรู้ตามความสนใจความถนัดหรือความต้องการ	70	15	8
	5. การเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร	6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูล ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	19	4
3. ด้าน เศรษฐกิจ	6. การมีงานทำ และรายได้	7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ของตนเอง	70	13	10
		8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	12	11
	7.การมีหลักประกัน ด้านการออม	9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	19	4
4. ด้าน สังคม	8. การปฏิบัติ ศาสนกิจ	10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจ ตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	21	2
	9. การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางสังคม	11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	18	5
	10. การเป็นที่พึ่ง ทางจิตใจให้กับ คนวัยอื่น	12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญา องค์ความรู้หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคนใน ชุมชน	90	15	8

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผล จำนวน 23 พื้นที่ (ปีงบประมาณ 2555)

ภาคเหนือ

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่							
		พมลำพูน จ.ลำพูน	พมตาก จ.ตาก	พมยางฮ่อม จ.เชียงราย	พต.สันผักหวาน จ.เชียงใหม่	พต.ป่าไผ่ จ.เชียงใหม่	อบต.แจ้ซ้อน จ.ลำปาง	อบต.ศรีถ้อย จ.พะเยา	อบต.ชัยจุมพล จ.อุตรดิตถ์
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	95.3	98.92	88.70	87.6	74.32	89.06	67.46	85.06
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	99.5	98.47	98.70	98.2	74.32*	99.14	89.23*	99.57
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	91.5	88.80	94.70	91.8	83.82	87.46	83.01	93.43
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	99.9*	100	88.30*	88.9*	91.09*	100	94.74*	100
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาอบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดหรือความต้องการ	70	78.4	84.10	75.90	69.2*	81.00	71.00	63.15*	77.42
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่างๆ	80	93.9	91.04	87.40	87.5	84.65	95.08	89.71	90.62
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	85.5	80.22	68.70*	65.2*	77.97	54.79*	38.03*	89.97
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	81.6	66.20	37.20*	40.8*	31.66*	73.06	58.37*	65.95
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	86.6	86.86	68.80	66.3	73.50	67.04	55.5*	89.75
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนา ที่ตนนับถือ	70	88.7	92.83	80.90	87.5	73.50	80.71	85.16	84.99
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	87.7	96.60	89.50	78.5*	82.77	89.80	69.14*	85.21
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาองค์ความรู้ หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	95.4	96.04	91.20	92.7	89.33	90.26	69.62*	81.60*

* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผล จำนวน 23 พื้นที่ (ปีงบประมาณ 2555)

ภาคกลาง

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่		
		ทต.พระแท่น จ.กาญจนบุรี	ทต.ห้วยดง จ.พิจิตร	อบต.สระแก้ว จ.นครสวรรค์
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสอบสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	79.0	98.78	81.33
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	92.1	99.18	99.58
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	87.7	96.33	95.50
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	87.7*	100	95*
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา อบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด หรือความต้องการ	70	67.5*	62.45*	85.17
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	75.0*	98.37	89.25
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	51.0*	57.14*	87.33
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	47.4*	55.92*	54*
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	45.4*	48.57*	81.83
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	71.2	93.88	88.33
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	72.0*	93.06	93.67
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาองค์ความรู้ หรือทักษะชีวิตให้กับ ลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	88.8*	87.96*	98.75

* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผล จำนวน 23 พื้นที่ (ปีงบประมาณ 2555)

ภาคใต้

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่					
		ทตล.ทิงพระ จ.สงขลา	อบต.คลองแดน จ.สงขลา	อบต.ชุมพล จ.สงขลา	อบต.ท่าข้าม จ.สงขลา	อบต.ไม้ขาว ภูเก็ต	อบต.บ้านนา จ.สุราษฎร์ธานี
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	72	76.59	74.32	96.80	78.29	94.00
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	99	98.54	98.24	99.60	93.67	99.20
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	94	92.18	83.82	96.80	93.92	92.90
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	93*	88.94*	91.09*	100	92.99*	98.80*
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาอบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดหรือความต้องการ	70	78	56.10*	81.00	67.00*	46.20*	59.80*
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	87	77.40*	84.65	96.50	89.02	89.10
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	47*	79.35	77.97	88.90	61.99*	86.10
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	72	30.24*	31.66*	48.63*	74.16	83.70
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	79	76.75	73.50	82.50	67.57	81.00
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	66.9*	71.71	87.45	83.10	89.27	69.10*
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	69*	71.71*	82.77	83.90	86.06	72.00*
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญา องค์ความรู้ หรือทักษะชีวิต ให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	96	98.54	89.33*	83.10*	93.92	59.08*

* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผล จำนวน 23 พื้นที่ (ปีงบประมาณ 2555)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่					
		ทม.เลย จ.เลย	ทต.บ้านหมื่น จ.ขอนแก่น	ทต.หนองแคน จ.มุกดาหาร	อบต.พานพร้าว จ.หนองคาย	อบต.วังแสง จ.มหาสารคาม	อบต.โนนเมือง จ.หนองบัวลำภู
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	91.90	80.8	86.20	98.71	99.50	98.92
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	95.40	91.9	97.60	99.36	99.75	99.89
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	90.19	82.4	88.98	88.36	97.97	95.05
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	95.25*	100	90.20*	100	100	96.45*
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาอบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดหรือความต้องการ	70	90.11	71.4	71.60	83.02	83.78	95.05
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	95.96	73.0*	89.80	98.06	98.86	97.52
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	85.52	71.7	65.80*	72.03	68.95*	74.17
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	91.67	69.0	70.80	66.03	88.59	56.51*
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	74.43	63.7	81.00	61.22	53.10*	83.96
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	83.80	90.0	95.40	98.35	95.69	94.29
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	86.68	85.0	95.40	89.26	96.32	95.05
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาองค์ความรู้ หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	96.98	92.1	94.80	98.07	99.37	99.03

* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

การสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผลจำนวน 25 พื้นที่ ปีงบประมาณ 2556

ดัชนี/ ข้อกำหนด	องค์ประกอบ	ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	หน่วยนับ : อปท.	
				ผ่าน เกณฑ์	ไม่ผ่าน เกณฑ์
1. ด้าน ความมั่นคง ในชีวิต	1. สุขภาพ	1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพ ทั่วไปประจำปี	60	25	-
		2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแล และรักษา โรคเมื่อเจ็บป่วย	90	23	2
	2. ครอบครัวและ การอยู่อาศัย	3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัว หรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	23	2
		4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบ หรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	5	20
2.ด้าน การศึกษา	4. การศึกษาและ การเรียนรู้	5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา อบรม เรียนรู้ตามความสนใจความถนัดหรือความต้องการ	70	17	8
	5. การเข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร	6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูล ข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	23	2
3. ด้าน เศรษฐกิจ	6. การมีงานทำ และรายได้	7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่าย ของตนเอง	70	17	8
		8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	10	15
	7.การมีหลักประกัน ด้านการออม	9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	21	4
4. ด้านสังคม	8. การปฏิบัติ ศาสนกิจ	10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจ ตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	24	1
	9. การมีส่วนร่วม ในกิจกรรมทางสังคม	11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรม ทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	18	7
	10. การเป็นที่พึ่ง ทางจิตใจให้กับ คนวัยอื่น	12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญา องค์ความรู้หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	17	8

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผล จำนวน 25 พื้นที่ (ปีงบประมาณ 2556)

ภาคกลาง

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่					
		ทต. เมืองเก่า จ.สระบุรี	อบต. ขอนสมบุญ จ.สพบุรี	อบต. รามบัว จ.ราชบุรี	อบต. ลำไผ่ จ.นนทบุรี	อบต. กาทอง จ.สมุทรสาคร	ทต. อ้อมน้อย จ.สมุทรสาคร
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	85.50	97.7	87.10	90.15	70.3	84.20
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	100	97.3	99.30	99.45	69.1*	95.65
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	96.20	96.7	94.80	93.87	93.3	80.40
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	99.20*	98.4*	95.20*	96.10*	77.5*	96.40*
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาอบรม เรียนรู้ตามความสนใจความถนัดหรือความต้องการ	70	86.20	98.5	65.70*	71.56	71.6	69.65*
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	96.60	100	94.50	83.83	95.5	79.65*
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	85.10	87.5	75.50	69.14*	65.5*	52.15*
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	46.80*	96.6	97.90	53.72*	38.3*	42.40*
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	84.30	92.8	76.00	59.85*	87.6	31.15*
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	89.90	98.6	80.50	82.71	96.6	96.25
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	74.80*	100	80.40	89.03	89.1	58.70*
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาองค์ความรู้ หรือทักษะชีวิตให้กับ ลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	89.70*	96.7	84.80*	83.83*	79.6*	77.90*

* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผล จำนวน 25 พื้นที่ (ปีงบประมาณ 2556)

ภาคกลาง

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่					
		อบต. บางกะเจ้า จ.สมุทรปราการ	อบต. คลองโคน จ.สมุทรสงคราม	อบต. บ้านฉี่ว จ.ปทุมธานี	อบต. ตลาดใหม่ จ.อ่างทอง	อบต. ไม้ดัด จ.สิงห์บุรี	ทต. เขาย้อย จ.เพชรบุรี
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	72.92	94.2	85.98	98.70	70.42	90.80
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	80.82*	98.8	92.83	100	98.59	98.70
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	84.63	96.2	88.47	95	84.51	95.53
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	99.72*	100	89.10*	87.33*	100	100
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาอบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด หรือความต้องการ	70	74.75	83.4	67.29*	89.14	70.85	78.8
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	86.60	97.2	90.34	92.50	83.10	96.86
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	85.89	81.2	68.85*	77.26	67.46*	81.53
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	70.94	87.8	21.18*	37.20*	57.89*	40*
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	92.52	81.0	67.60	74.16	59.01*	82.2
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	96.75	83.4	87.85	90.95	71.83	87.66
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	81.24	84.6	86.92	83.72	80.56	85.4
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาองค์ความรู้ หรือทักษะชีวิตให้กับ ลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	73.62*	95.8	90.65	78.55*	75.92*	97.2

* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผล จำนวน 25 พื้นที่ (ปีงบประมาณ 2556)

ภาคใต้

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่
		อบต. บ้านควน จ.ชุมพร
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	88.30
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	98.00
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	71.50*
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอารัดเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	97.00*
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา อบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด หรือความต้องการ	70	53.30*
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	63.70*
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	78.00
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	40.20*
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	73.70
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	81.30
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	84.20
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาองค์ความรู้ หรือทักษะชีวิตให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	97.70

*ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผล จำนวน 25 พื้นที่ (ปีงบประมาณ 2556)

ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่					
		อบต. ก้านแดง จ.ยโสธร	อบต. เมืองบัว จ.สุรินทร์	อบต. บ้านเพชร จ.ชัยภูมิ	ทต. สูงเนิน จ.นครราชสีมา	ทต. ก้านเหลือง จ.ขอนแก่น	ทต. บัวบาน จ.กาฬสินธุ์
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	100	67.86	87.70	92.17	94.8	95.4
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	100	94.58	99.60	97.80	99.7	99.4
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	98.60	96.01	78.90*	88.51	98.3	95.2
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	100	94.98*	91.60*	90.63*	99.5*	97.4*
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษาอบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัดหรือความต้องการ	70	80.08	69.80*	87.20	72.49	95.4	86.0
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	96.68	91.10	94.90	86.55	98	95.5
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	90.47	69.70*	81.30	84.28	63.5*	86.8
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	66.80	59.37*	97.0	30.76*	52*	61.0
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	97.53	74.92	84.60	78.53	91.5	86.2
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติตามศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	93.04	34.29*	91.50	82.31	96.9	90.8
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	98.71	19.85*	96.0	76.71*	97.3	93.7
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาองค์ความรู้ หรือทักษะชีวิต ให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	95.39	97.13	92.90	92.74	98	98.9

* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด

ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุตามเกณฑ์มาตรฐานการส่งเสริมสวัสดิภาพและคุ้มครองพิทักษ์สิทธิผู้สูงอายุ
พื้นที่ขยายผล จำนวน 25 พื้นที่ (ปีงบประมาณ 2556)

ภาคตะวันออก

ตัวชี้วัด	เกณฑ์ (ร้อยละ)	ผลการสำรวจข้อมูลผู้สูงอายุในระดับพื้นที่					
		อบต.ทับทิม จ.สระแก้ว	ทต.สำนักท้อน จ.ระยอง	อบต.พนานิคม จ.ระยอง	อบต. เมืองใหม่ จ.ฉะเชิงเทรา	ทต.บ่อพลอย จ.ตราด	อบต.หนองบัว จ.จันทบุรี
1. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการตรวจสุขภาพทั่วไปประจำปี	60	88.00	93.60	92.75	89	98.78	92.2
2. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการดูแลและรักษาโรคเมื่อเจ็บป่วย	90	95.33	98.80	99.13	96	99.19	98.6
3. ร้อยละของผู้สูงอายุที่อาศัยอยู่กับครอบครัวหรือในบริเวณใกล้เคียงกัน	80	87.33	92.70	95.63	95	87.74	90.4
4. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ไม่ถูกเอาเปรียบหรือถูกทำร้ายร่างกายและจิตใจ	100	93.00*	94.00*	98.00*	98*	100	97.9*
5. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้รับการศึกษา อบรม เรียนรู้ตามความสนใจ ความถนัด หรือความต้องการ	70	82.00	74.90	61.38*	66*	91.08	61.6*
6. ร้อยละของผู้สูงอายุที่รับทราบข้อมูลข่าวสารที่เป็นประโยชน์ผ่านสื่อต่าง ๆ	80	86.00	92.00	96.25	89	90.37	89.3
7. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีรายได้เพียงพอกับค่าใช้จ่ายของตนเอง	70	34.67*	73.40	81.00	89	79.23	78.6
8. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ต้องการทำงานและมีงานทำ	60	51.33*	78.80	28.88*	51*	65.86	83.7
9. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีเงินออม	60	42.33*	76.00	66.13	72	70.72	70.2
10. ร้อยละของผู้สูงอายุที่ได้ปฏิบัติศาสนกิจตามศาสนาที่ตนนับถือ	70	84.67	87.10	77.25	84	97.77	82.4
11. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง	80	88.33	84.40	63.25*	76*	89.06	56.0*
12. ร้อยละของผู้สูงอายุที่มีการถ่ายทอดภูมิปัญญาองค์ความรู้ หรือทักษะชีวิต ให้กับลูกหลานหรือคนในชุมชน	90	98.00	94.70	95.50	93	96.45	94.1

* ไม่ผ่านเกณฑ์ตัวชี้วัด